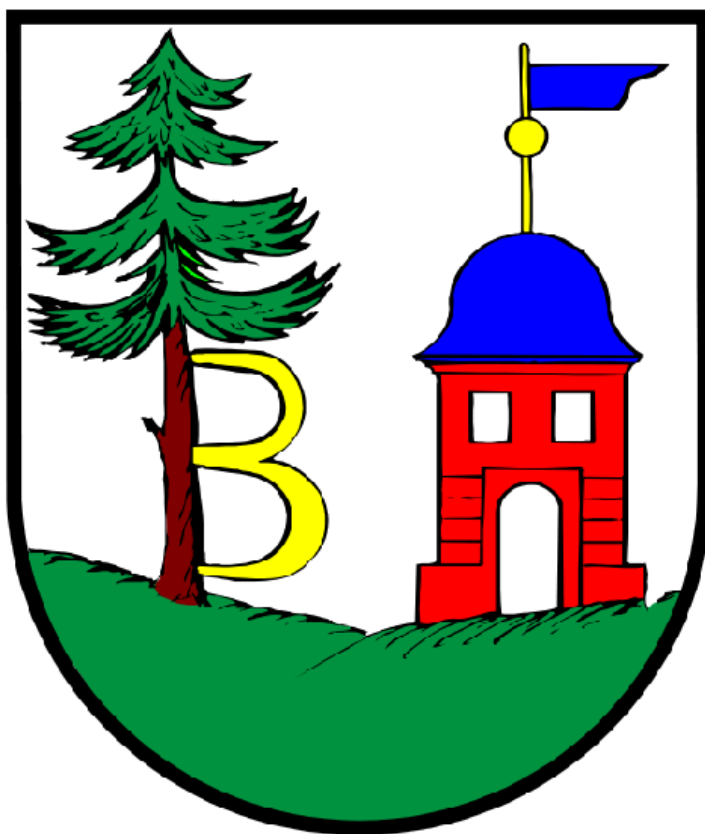

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN

BRALIN, wrzesień 2010

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

60-401 POZNAŃ, ul. Wiślana 46
tel. 0-61 8433485, tel./fax. 8430630

**BIURO
PROJEKTOWE**

e-mail: projekty@abrys-technika.pl
www.abrys-technika.pl

TYTUŁ OPRACOWANIA:

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY BRALIN”**

ZLECENIODAWCA:

Urząd Gminy Bralin
ul. Rynek 3
63 – 640 BRALIN

WYKONAWCA:

ABRYŚ Technika Sp. z o.o.
ul. Wiślana 46
60-401 Poznań

mgr Alicja Bunikowska

Prezes Zarządu

AUTORZY OPRACOWANIA:

Imię i nazwisko	Podpis
mgr inż. Katarzyna Cieszyńska Specjalista ds. Ochrony Środowiska	
mgr inż. Mariusz Cybulka Specjalista ds. Inżynierii środowiska	
mgr Jacek Świst Geolog	

Bralin, wrzesień 2010

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	5
1.1. Podstawa prawna opracowania	5
1.2. Potrzeba opracowania prognozy	6
1.3. Metodyka opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko	6
II. CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH CELÓW PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN	7
2.1. Główne cele aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Bralin	7
III. OCENA ZGODNOŚCI KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN Z INNYMI DOKUMENTAMI	12
3.1. Dokumenty na szczeblu krajowym i wojewódzkim	13
3.2. Dokumenty na szczeblu powiatowym	25
IV. ANALIZA STANU ŚRODOWISKA GMINY BRALIN	29
4.1. Ogólna charakterystyka gminy	29
4.1.1. Położenie geograficzne	29
4.1.2. Rzeźba terenu i geomorfologia	30
4.1.3. Geologia i gleby	30
4.1.4. Hydrogeologia i zasoby wodne	32
4.1.5. Przyroda ożywiona i nieożywiona	33
4.2. Aktualny stan i zagrożenia środowiska na terenie gminy	34
4.2.1. Stan powierzchni ziemi oraz gleb	34
4.2.2. Stan wód podziemnych i powierzchniowych	35
4.2.2.1. Stan wód podziemnych	35
4.2.2.2. Stan wód powierzchniowych	36
4.2.3. Stan powietrza atmosferycznego	37
4.2.4. Stan przyrody i różnorodności biologicznej	39
4.2.5. Stan klimatu akustycznego	40
4.2.6. Stan środowiska pod względem poziomu pól elektromagnetycznych	42
4.3. Potencjalny wpływ na środowisko w przypadku braku opracowanego dokumentu	43
4.4. Potencjalny wpływ na środowisko w wyniku realizacji ustaleń zawartych w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin	44

V. OCENA I ANALIZA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	45
5.1. Potencjalne znaczące oddziaływania realizowanego dokumentu	45
5.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	59
5.3. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opisem metod dokonania oceny prowadzącej do takiego wyboru	59
5.4. Metody i działania minimalizujące negatywne skutki realizacji ustaleń w opracowanym dokumencie	59
5.5. Analiza skutków realizacji celów i działań zawartych w projekcie aktualizacji oraz częstotliwość przeprowadzania analizy	60
VI. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	64
VII. STRESZCZNIJE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	64

I. WSTĘP

1.1. Podstawa prawna opracowania

Prognozę Oddziaływania na Środowisko aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin przeprowadza się w celu określenia wpływu na środowisko założonych w nim celów i zadań zarówno krótko i długoterminowych.

Podstawę prawną opracowania prognozy stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz.1227 z późn. zm.).

Zgodnie z rozdz. 2, art. 51, ust.2 ww. ustawy prognoza oddziaływania na środowisko:

Zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji, postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,

- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.2. Potrzeba opracowania prognozy

Opracowana aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin jest realizacją zapisów ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 z późn. zm.). Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska prezentuje aktualne problemy związane z ochroną środowiska oraz kształtowaniem środowiska przyrodniczego na terenie gminy. Zagadnienia z zakresu ochrony środowiska obejmują przede wszystkim ochronę powietrza, wód, powierzchni ziemi, środowiska akustycznego oraz zasobów przyrodniczych.

Celem merytorycznym Prognozy oddziaływania na środowisko jest ocena wpływu na środowisko działań i celów zaproponowanych w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin.

1.3. Metodyka opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko dla aktualizacji programu ochrony środowiska została opracowana na podstawie art. 51 ust.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199 poz.1227 z późn. zm.).

Ponadto zgodnie z art. 53 ww. ustawy Wójt Gminy Bralin uzgodnił z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Zakres został ustalony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu w piśmie z dnia 29 lipca 2010 roku (znak pisma: RDOŚ-30-OO.III-6617-144/10/pw) oraz zgodnie z art. 58 pkt 2 z Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w piśmie z dnia 14 lipca 2010 roku (znak pisma: DN.NS-72/15-3(1)/10).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. W prognozie oddziaływania na środowisko uwzględniono także informacje Urzędu Gminy Bralin, Starostwa Powiatowego w Kępnie, dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu, dane zgromadzone przez Główny Urząd Statystyczny w Poznaniu. Podczas opracowywania niniejszego dokumentu wykorzystano także następujące dokumenty:

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Raport o stanie lasów w Polsce 2008,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kępińskiego,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin, 2004 rok,
- Strategia Rozwoju Gminy Bralin 2000 – 2010.

Podczas realizacji przedmiotowego dokumentu dokonano oceny aktualnego stanu środowiska przyrodniczego Gminy Bralin. Ponadto przedstawiono wpływ realizacji ustaleń projektu aktualizacji Programu ochrony środowiska na poszczególne elementy środowiska, tj.: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne, przy jednoczesnym uwzględnieniu zależności między tymi elementami oraz oddziaływaniami na te elementy.

II. CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH CELÓW PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN

2.1. Główne cele aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin

Ochrona środowiska przyrodniczego jest jedną z głównych dróg do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, czyli osiągnięcia ładu ekologicznego, społecznego, ekonomicznego (gospodarczego) oraz przestrzennego. Wszystkie wymienione zasady zrównoważonego rozwoju oraz ochrony środowiska zostały uwzględnione w niniejszym opracowaniu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska. Zasady te są zależne od specyfiki oraz od rzeczywistych potrzeb gminy, na niej bowiem spoczywa większość obowiązków związanych z wdrażaniem zadań zmierzających do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju.

Do najistotniejszych wytyczonych dla Gminy Bralin, celów i kierunków działań w zakresie rozwoju społeczno – gospodarczego i ochrony środowiska należą:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych (zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrona zasobów kopalin),
- ochrona powietrza, ochrona przed hałasem (zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów i pyłów, zminimalizowanie możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu),
- ochrona wód (zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, właściwa gospodarka wodno-ściekowa),

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

- ochrona gleb,
- ochrona zasobów przyrodniczych (zachowanie zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwój zasobów leśnych, racjonalna eksploatacja lasów),
- prowadzenie skutecznej akcji edukacyjno-informacyjnej gwarantującej powodzenie realizacji wyżej wymienionych działań.

Realizacja zdefiniowanych ekologicznych celów strategicznych w powiązaniu z programem edukacji ekologicznej społeczeństwa powinna zapewnić gminie, rozwój zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Z uwagi na opóźniające się prace nad przygotowaniem aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kępińskiego, Gmina Bralin postanowiła opracować aktualizację Programu Ochrony Środowiska, która uwzględni zadania i cele wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Kępińskiego z 2003 roku oraz cele i zadania określone w Programie Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019. Cele i zadania dla Gminy Bralin zostały wyznaczone w okresie od 2011 do 2014 – jako działania krótkookresowe oraz w okresie od 2015 – 2018 – jako działania długookresowe. Szczegółowa charakterystyka przyjętych celów, kierunków i zadań ekologicznych w opracowanej aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin przedstawia się następująco:

CEL 1: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych

Kierunek ekologiczny: Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji

Zadania ekologiczne:

1. Wprowadzenie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych (ulgi podatkowe, możliwość współfinansowania).

Kierunek ekologiczny: Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Zadania ekologiczne:

1. Wdrażanie energii otrzymywanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii,
 - zaprowadzenie katalogu ofert dostępnych technologii i udostępnienie ich zainteresowanym,
2. Promocja oszczędności energii cieplnej elektrycznej oraz proekologicznych nośników energii,
3. Udział w upowszechnianiu informacji na temat zasad i możliwości termomodernizacji budynków,
4. Poprawa parametrów energetycznych budynków (wymiana okien i ocieplenie budynków) – przede wszystkim budynki użyteczności publicznej, tj.:
 - termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Bralinie i Nowej Wsi Książęcej,
5. Uwzględnienie w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego obszarów rozwoju energetyki odnawialnej.

CEL 2: Zapewnienie wysokiej jakości powietrza (redukcja emisji pyłów i gazów niszczących warstwę ozonową)

Kierunek ekologiczny: Ograniczenie emisji do powietrza w energetyce i przemyśle

Zadania ekologiczne:

1. Kontrola przedsiębiorstw w zakresie emisji pyłów i gazów do powietrza,
2. Modernizacja istniejących kotłowni zakładowych celem ich dostosowania do termicznego przekształcania odpadów powstających w procesie produkcji meblowej, zgodnie z wymogami ochrony środowiska.

Kierunek ekologiczny: Ograniczenie emisji w sektorze mieszkalnictwa

Zadania ekologiczne:

1. Eliminowanie węgla jako paliwa w kotłowniach komunalnych na rzecz paliw niskoemisyjnych (drewno, wierzba energetyczna, gaz, olej opałowy),
2. Edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat: - wykorzystania proekologicznych nośników energii, szkodliwości spalania materiałów odpadowych
3. Budowa sieci gazowej na obszarze gminy, tj.: realizacja I etapu gazyfikacji gminy – w miejscowości Bralin i części Chojęcina,

Kierunek ekologiczny: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych

Zadania ekologiczne:

1. Współpraca gminy z zarządcami dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w zakresie wyznaczania potrzeb modernizacji ciągów komunikacyjnych, tj.:
 - budowa, przebudowa i modernizacja ulic w m. Bralin.
2. Bieżąca naprawa dróg i ciągów komunikacyjnych gminnej ze szczegółowym uwzględnieniem terenów skanalizowanych.

CEL 3: Zminimalizowanie możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu w środowisku

Kierunek ekologiczny: Ochrona przed hałasem komunikacyjnym

Zadania ekologiczne:

1. Integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem – przestrzeganie odległości lokalizacji obiektów mieszkaniowych od pasa drogowego.
2. Stosowanie skutecznych środków technicznych, technologicznych oraz organizacyjnych w ramach ochrony środowiska akustycznego wokół drogi krajowej nr 8.

Kierunek ekologiczny: Ochrona przed hałasem przemysłowym

Zadania ekologiczne:

1. Wyznaczenie stref ochronnych wokół przedsiębiorstw, w obrębie których nie należy lokalizować budynków mieszkalnych (Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego).

CEL 4: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi

Kierunek ekologiczny: Preferowanie mało-konfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych

Zadania ekologiczne:

1. Uwzględnienie w MPZP zagadnień pola elektromagnetycznego (pozostawienie w sąsiedztwie linii wysokich napięć wolnych przestrzeni),
2. Przestrzeganie granic stref ochronnych zgodnie z ocenami oddziaływania na środowisko dla urządzeń nadawczych,
3. Budowa nowych stacji transformatorowych oraz remonty i modernizacja istniejącej sieci niskiego napięcia.

CEL 5: Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej, racjonalizacja zużycia wody oraz ochrona przed powodzią

Kierunek ekologiczny: Zarządzanie zasobami wodnymi, racjonalizacja zużycia wody i ochrona wód

Zadania ekologiczne:

1. Sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej, zwłaszcza sieci cementowo-azbestowych w m. Nowa Wieś Książęca, Mnichowice,
2. Zminimalizowanie strat wody na przesyle wody wodociągowej (przewody magistralne i lokalne),
3. Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody,
4. Wspieranie działań mających na celu zagospodarowanie wód opadowych w gospodarstwach domowych i zakładach przemysłowych,
5. Sukcesywna budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy, tj.:
 - budowa kanalizacji sanitarnej w Mnichowicach,
 - kanalizacja ul. Leśnej w Bralinie, Taboru Małego, Taboru Wielkiego i Goli,
 - budowa kolektora tłoczego do Kępna w celu odprowadzania ścieków do oczyszczalni, której zarządcą są Wodociągi Kępińskie Sp. z o. o.,
6. Realizacja Programu przydomowych oczyszczalni ścieków dla pozostałej części gminy nie przewidzianej kanalizowaniem,
7. Prowadzenie stałej ewidencji zbiorników bezodpływowych, intensyfikacja ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania,
8. Budowa kanalizacji deszczowej na terenie gminy wraz z urządzeniami podczyszczającymi.

Kierunek ekologiczny: Ochrona przed powodzią i mała retencja

Zadania ekologiczne:

1. Realizacja wytycznych powiatowego planu operacyjnego ochrony przed powodzią,
2. Współpraca gminy z zarządcami urządzeń wodnych w zakresie inwentaryzacji, odbudowy i regulacji oraz prawidłowa eksploatacja systemów melioracji podstawowej.

CEL 6: Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją

Kierunek ekologiczny: Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją

Zadania ekologiczne:

1. Założenie i prowadzenie rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleb lub ziemi, tj.:
 - ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną,
2. Kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb,
3. Podjęcie działań zmniejszających poziom zakwaszenia gleb,
4. Propagowanie przestrzegania zasad nawożenia gruntów w zgodzie z kodeksem dobrych praktyk rolniczych,
5. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu tworzenie i rozwój gospodarstw ekologicznych oraz wspieranie rolnictwa integrowanego.

Kierunek ekologiczny: Rekultywacja terenów zdegradowanych

Zadania ekologiczne:

1. Rozwój systemu identyfikacji i monitoringu terenów zdegradowanych na terenie gminy

CEL 7: Ochrona złóż kopalin

Kierunek ekologiczny: Ochrona oraz nadzór nad eksploatacją złóż kopalin

Zadania ekologiczne:

1. Uwzględnienie w studium uwarunkowań oraz planie zagospodarowania przestrzennego (jeżeli obecnie nie są uwzględnione) obszarów złóż i objęcie ochroną.
2. Wyeliminowanie niekoncesjonowanej eksploatacji surowców naturalnych,
3. Bieżąca rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,

CEL 8: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności w tym wzrost lesistości gminy

Kierunek ekologiczny: Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych

Zadania ekologiczne:

1. Utrzymanie czystości w miejscach o większym natężeniu ruchu turystycznego,
2. Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych,
3. Utrzymanie czystości w miejscach o większym natężeniu ruchu turystycznego na terenach leśnych,
4. Ochrona i rozwój systemów obszarów i obiektów prawnie chronionych poprzez wspieranie gminy w ustanawianiu użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo – krajobrazowych na terenach rolniczych.

Kierunek ekologiczny: Integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym

Zadania ekologiczne:

1. Przestrzeganie procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed przeinwestowaniem,
2. Lokalizacja obiektów rekreacyjnych i turystycznych podporządkowana wymogom ochrony środowiska przyrodniczego.

Kierunek ekologiczny: Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Zadania ekologiczne:

1. Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, celem wskazania cennych przyrodniczo siedlisk, które należy wyłączyć np. z zalesiania,
2. Przeciwdziałanie wypalaniu traw.

Kierunek ekologiczny: Ochrona lasów

Zadania ekologiczne:

1. Wdrażanie powiatowego planu zwiększenia lesistości,
2. Wymaganie od prywatnych właścicieli lasów przestrzegania prawidłowych zasad gospodarki leśnej.

Kierunek ekologiczny: Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody

Zadania ekologiczne:

1. Wykorzystanie elementów przyrodniczych do kreowania wizerunku gminy (np. poprzez ujednolicony wzór wizytówek, papier listowy z herbem gminy, kalendarz oraz inne materiały reklamowe z motywami przyrodniczymi – widokówki,
2. Regularna aktualizacja gminnej strony www,
3. Promowanie zachowań proekologicznych we wszystkich dziedzinach życia zgodnie z zasadami ochrony przyrody (energia odnawialna, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego, nowoczesnych systemów składowania obornika oraz zbiorników na gnojowicę i gnojówkę): zebrania wiejskie, szkolenia, akcja ulotkowa; organizacja corocznej akcji sprzątanie świata,
4. Tworzenie i rozwój przyrodniczych ścieżek dydaktycznych (Lasy Rychtańskie).

CEL 9: Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie ochrony środowiska

Kierunek ekologiczny: Zacieśnienie współpracy między gminą a Nadleśnictwami

Zadania ekologiczne:

1. Wzajemna współpraca podczas opiniowania planów, programów oraz innych przedsięwzięć strategicznych,
2. Współpraca ze Strażą Leśną w związku z likwidacją dzikich składowisk odpadów.

Kierunek ekologiczny: Intensyfikacja współpracy międzygminnej

Zadania ekologiczne:

1. Dążenie do osiągnięcia wspólnej polityki środowiskowej z sąsiednimi gminami (powiat, związek gmin).

III. OCENA ZGODNOŚCI KIERUNKÓW, CELÓW ORAZ ZADAŃ EKOLOGICZNYCH ZAPROPONOWANYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN Z INNYMI DOKUMENTAMI

Prognoza oddziaływania na środowisko dla aktualizacji programu ochrony środowiska jest również zgodna z art. 51 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199 poz.1227 z późn. zm.). Aktualizując program ochrony środowiska dla gminy Bralin uwzględniono istotne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Podczas opracowywania aktualizacji Programu uwzględniono aktualne akty Unii Europejskiej, które są transponowane do prawa polskiego. Są to:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli,
2. Dyrektywa 2001/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania,
3. Dyrektywa Rady z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystania osadów ściekowych w rolnictwie (86/278/EWG),
4. Dyrektywa 2006/11/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006r. w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego przez niektóre substancje niebezpieczne odprowadzane do środowiska wodnego Wspólnoty (wersja ujednolicona),
5. Dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu,
6. Dyrektywa rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych,
7. Dyrektywa Rady z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (91/676/EWG),

8. Dyrektywa 2000/14/WE Parlamentu Europejskiego i rady z dnia 8 maja 2000r. w sprawie zbliżenia ustawodawstwa Państw Członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń,
9. Dyrektywa 2002/49/WE parlamentu Europejskiego i rady z dnia 25 czerwca 2002r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku,
10. Dyrektywa Rady z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczania zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu (87/217/EWG),
11. Dyrektywa 2006/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006r. w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów oraz uchylająca dyrektywę (91/157/EWG),
12. Dyrektywa Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi,
13. Dyrektywa 2004/35/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zarządzania szkodami wyrządzonym środowisku naturalnemu,
14. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy.

3.1. Dokumenty na szczeblu krajowym i wojewódzkim

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Podczas opracowywania dokumentu wykorzystano także następujące dokumenty:

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Raport o stanie lasów w Polsce,
- Strategię Rozwoju Energetyki Odnawialnej,
- Wieloletni Program Promocji Biopaliw lub innych paliw odnawialnych na lata 2008-2014,
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020,
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

Wraz z rozwojem gospodarczym kraju i rosnącą konsumpcją rośnie zapotrzebowanie na dobra i surowce naturalne. Oznacza to, że we współczesnym świecie konieczne jest zachowanie równowagi pomiędzy gospodarczym i społecznym rozwojem kraju, a realizacją celów ochrony środowiska przyrodniczego. Łączenie aspektów ekologicznych i polityk poszczególnych sektorów gospodarki określone jest w celach i zadaniach polityki ekologicznej Państwa. Dotyczy to energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki komunalnej i budownictwa, rolnictwa, leśnictwa, turystyki i innych dziedzin działalności, które wywierają wpływ na środowisko w formie bezpośredniego i pośredniego korzystania z jego zasobów. Realizacja polityki ekologicznej państwa zmierza do zmiany modelu produkcji, zmniejszenia materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki oraz stosowania najlepszych dostępnych technik. Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 to dokument strategiczny, który przez określenie celów i priorytetów ekologicznych wskazuje kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu.

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Nakreślone główne kierunki działań w dokumencie pn. „Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” są niezbędne w celu realizacji podstawowych założeń dot. ochrony środowiska. W Polityce Ekologicznej Państwa sformułowano cele średniookresowe do roku 2016 oraz określono kierunki działań w latach 2009-2012. Charakterystykę głównych założeń ww. dokumentu związanych z ochroną środowiska przedstawiono poniżej.

Cel: Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska

Cele średniookresowe do 2016r.:

Głównym celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”, prowadzącą do:

- proekologicznych zachowań konsumenckich,
- prośrodowiskowych nawyków i pobudzenia odpowiedzialności za stan środowiska,
- organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska,
- uczestniczenia w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

Warunkami spełniania celów średniookresowych są:

- doskonalenie metod udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie przez wszystkie instytucje publiczne,
- rozwój szkolnej edukacji w zakresie ochrony środowiska, dostępu do informacji o środowisku oraz kształtowanie zachowań zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (akcje, szkolenia dla nauczycieli i szkół),
- promowanie etykiet znakujących aspekt środowiskowy produktów w celu ułatwienia konsumentom zachowań proekologicznych,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- zapewnienie udziału pozarządowych organizacji ekologicznych we wszystkich gremiach podejmujących decyzje dotyczące ochrony środowiska,
- szkolenia dla pracowników instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w zakresie przepisów o dostępie społeczeństwa do informacji o środowisku,
- ściślejsza współpraca z dziennikarzami w zakresie edukacji ekologicznej wszystkich grup społecznych – większe niż dotąd zaangażowanie w tym zakresie funduszy ekologicznych.

Cel: Ochrona przyrody

Cele średniookresowe do 2016r.:

Podstawowym celem jest zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

- dokończenie inwentaryzacji i waloryzacji różnorodności biologicznej Polski (ustanowienie pełnej listy obszarów ochrony ptaków i ochrony siedlisk w europejskiej sieci Natura 2000,
- realizacja zadań wynikających z Krajowej strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej:
 - ❖ przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) i ostoi gatunków na obszarach chronionych wraz z zachowaniem

- zagrożonych wyginieciem gatunków oraz różnorodności genetycznej roślin, zwierząt i grzybów,
- ❖ przywrócenie drożności lądowych i wodnych korytarzy ekologicznych umożliwiających przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowanie populacji w skali kraju,
- ❖ wsparcie procesu opracowania planów ochrony dla obszarów chronionych,
- ❖ zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i właściwych metod ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu.
- egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz rygorystyczne przestrzeganie zasad ochrony środowiska,
- wypracowanie metod skutecznej ochrony cennych przyrodniczo zadrzewień przydrożnych oraz terenów zieleni miejskiej,
- kontynuacja tworzenia krajowej sieci obszarów chronionych uwzględniająca utworzenie nowych parków narodowych, rezerwatów, parków krajobrazowych oraz powstanie form i obiektów ochrony przyrody,
- uwzględnienie w systemie ochrony przyrody korytarzy ekologicznych, jako miejsc dopełniających obszarową formę ochrony przyrody,
- ścisła współpraca w zakresie ochrony przyrody z organizacjami pozarządowymi oraz prowadzenie szerokich akcji edukacyjnych wśród społeczeństwa.

Cel: Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Cele średniookresowe do 2016r.:

W perspektywie średniookresowej zakłada się dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

- realizacja przez Lasy Państwowe „Krajowego programu zwiększenia lesistości”, oraz dokonanie aktualizacji tego programu,
- zalesianie obszarów,
- tworzenie spójnych kompleksów leśnych połączonych korytarzami ekologicznymi,
- dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci obszarów Natura 2000,
- spełnienie roli lasów jakim jest utrzymanie znacznej retencji wodnej i jej powiększenie przez przywracanie przesuszonych przez meliorację terenów wodno-błotnych (Lasy Państwowe będą realizowały dwa duże programy wieloletnie z udziałem środków z Programu „Infrastruktura i Środowisko”),
- dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska,
- zwiększenie różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych,
- rozbudowę funkcji leśnych banków genów,
- wprowadzenie alternatywnego systemu certyfikacji lasów.

Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

Cele średniookresowe do 2016r.:

Głównym celem średniookresowym jest racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelnym zadaniem będzie dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

Obecny stan gospodarki wodnej wymaga głębokiej i szybkiej reformy. Pierwszym jej krokiem będzie przyjęcie przez Rząd i Parlament Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami do 2030 r. (z uwzględnieniem etapu 2015 r.). Powinna ona formułować główne kierunki działań, w tym m. in.:

- wyodrębnienie w ramach gospodarowania wodami dwóch sektorów, tj. sektora zarządzania zasobami wodnymi (funkcja organu właściwego w sprawach gospodarowania wodami, zarządzającego zasobami wodnymi i wykonującego kontrole) oraz sektora administrowania majątkiem Skarbu Państwa (utrzymanie wód i urządzeń wodnych oraz planowanie i realizacja inwestycji w gospodarce wodnej),
- stopniowe wprowadzanie odpłatności przez użytkowników wód za korzystanie przez nich z zasobów wodnych, z uwzględnieniem oddziaływania na środowisko,
- pełne dostosowanie polskiego prawa do prawa UE,
- opracowanie i wdrożenie systemu informatycznego gospodarowania wodami spójnego z systemem informatycznym resortu „Środowisko”,
- przygotowanie oceny ryzyka powodziowego, która wskazywała będzie obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, dla których należało będzie do 2013 r. opracować mapy zagrożenia i mapy ryzyka powodziowego,
- wyznaczenie obszarów zalewowych tam, gdzie nie zostały jeszcze wyznaczone,
- realizację zadań wynikających z ustawy - Prawo wodne przez państwową służbę hydrologiczno-meteorologiczną i państwową służbę hydrogeologiczną,
- rozwój tzw. małej retencji wody przy wsparciu finansowym z programów UE,
- realizacja projektów z środków Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” (priorytet III), mających na celu zapewnienie odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki kraju oraz ochrony przed powodzią,
- modernizacja systemów melioracyjnych przez zaopatrzenie ich w urządzenia piętrzące wodę, umożliwiające sterowanie odpływem,
- dokończenie systemu monitorowania terenów osuwiskowych,
- rozpoczęcie realizacji ochrony głównych zbiorników wód podziemnych,
- propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych).

Cel: Ochrona powierzchni ziemi

Cele średniookresowe do 2016r.:

Głównymi celami średniookresowymi dla ochrony powierzchni ziemi, a w szczególności dla ochrony gruntów użytkowanych rolniczo jest:

- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne,
- zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

W latach 2009-2012 powinny zostać podjęte lub być kontynuowane następujące działania:

- opracowanie krajowej strategii ochrony gleb, w tym walki z ich zakwaszeniem,
- promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego,
- waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej żywności oraz promocja takiej żywności,
- rozwój monitoringu gleb,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inicjatyw dotyczących rekultywacji terenów zdegradowanych i zdewastowanych,
- zakończenie opracowania systemu osłony przeciwoświsiskowej przez Państwowy Instytut Geologiczny.

Cel: Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Cele średniookresowe do 2016r.:

Podstawowym celem jest racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją. W terminie do 2016 r. jest konieczne:

- doskonalenie prawodawstwa dotyczącego ochrony zasobów kopaliny i wód podziemnych,
- ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopaliny,
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopaliny,
- wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopaliny w procesie planowania przestrzennego,
- wykonanie bilansu pojemności struktur geologicznych, w których możliwa jest sekwestracja dwutlenku węgla na terenie Polski,
- rozpoznanie geologiczne złóż soli kamiennej, wyczerpanych złóż ropy i innych struktur geologicznych pod kątem magazynowania ropy naftowej i gazu ziemnego oraz składowania odpadów, w tym promieniotwórczych,
- dokończenie dokumentowania zasobów dyspozycyjnych wód leczniczych i termalnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

Prace w dziedzinie geologii najczęściej wymagają długiego horyzontu czasowego. W latach 2009-2012 realizowane będą następujące działania:

- ułatwienia dla przedsiębiorstw prowadzących prace poszukiwawczo rozpoznawcze przez uchwalenie nowego prawa geologicznego i górniczego,
- ułatwienia w dostępie do map i danych geologicznych,
- uzupełnienia mapy geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000 o nowe warstwy tematyczne,
- uzupełnienie baz danych geologiczno-inżynierskich dla aglomeracji miejskich,
- tworzenie stanowisk dokumentacyjnych i geoparków w celu prawnej ochrony dziedzictwa geologicznego Polski oraz inwentaryzacja stanowisk geologicznych i utworzenie ich centralnego rejestru,
- zakończenie prac nad systemem osłony przeciwoświsiskowej SOPO i utworzenie centralnego rejestru osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
- określenie obszarów zagrożonych naturalnymi mikrowstrząsami sejsmicznymi,
- prowadzenie polityki koncesyjnej mającej na celu zwiększenie udokumentowania złóż surowców energetycznych z jednoczesnym promowaniem nowych technologii pozyskiwania energii ze złóż, zwłaszcza węgla, w celu minimalizowania negatywnego wpływu na środowisko dotychczasowego sposobu eksploatacji,
- promowanie wykorzystania metanu z pokładów węgla.

Cel: Jakość powietrza

Cele średniookresowe do 2016r.:

Najważniejszym zadaniem będzie dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych. Do roku 2016 zakłada się także całkowitą likwidację emisji substancji niszczących warstwę ozonową przez wycofanie ich z obrotu i stosowania na terytorium Polski.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

Z powyższego przeglądu zadań, jakie stoją obecnie przed Polską w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem wynika, że największym jest wyzwaniem:

- dalsza redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii; zadanie to jest szczególnie trudne dlatego, że struktura przemysłu energetycznego Polski jest głównie oparta na spalaniu węgla i nie można jej zmienić w ciągu kilku lat,
- możliwie szybkie uchwalenie nowej polityki energetycznej Polski do 2030 r., w której zawarte będą mechanizmy stymulujące zarówno oszczędność energii, jak i promujące rozwój odnawialnych źródeł energii; te dwie metody bowiem w najbardziej radykalny sposób zmniejszają emisję wszelkich zanieczyszczeń do środowiska, jak też są efektywne kosztowo i akceptowane społecznie,
- modernizacja systemu energetycznego,
- podjęcie działań związanych z gazyfikacją węgla (w tym także z gazyfikacją podziemną) oraz z techniką podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- opracowanie i wdrożenie przez właściwych marszałków województw programów naprawczych w 161 strefach miejskich, w których notuje się przekroczenia standardów dla pyłu drobnego PM₁₀ i PM_{2,5} zawartych w Dyrektywie CAFE.

Cel: Ochrona wód

Cele średniookresowe do 2016r.:

Naczelnym celem polityki ekologicznej Polski w zakresie ochrony zasobów wodnych jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków. Ten długofalowy cel powinien być zrealizowany do 2015 r. tak, jak to przewiduje dla wszystkich krajów Unii Europejskiej Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE, natomiast w polskim prawodawstwie ustawa - Prawo wodne.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

Do końca 2012 r. powinny zostać zrealizowane następujące działania:

- budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów dla wszystkich aglomeracji powyżej 15 000 RLM oraz rozbudowa dla nich sieci kanalizacyjnych wspierana dotacjami z Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” (priorytet I),
- uruchomienie działań zapisanych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce oraz w programie wodnośrodowiskowym kraju,
- opracowanie programów działań specjalnych mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia powodowanego przez substancje niebezpieczne i priorytetowe pochodzące przede wszystkim ze źródeł przemysłowych,
- realizacja programów działań na obszarach szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego,
- wyposażenie zakładów sektora rolno-spożywczego w wysokosprawne oczyszczalnie ścieków,
- wyposażenie jak największej liczby gospodarstw rolnych w zbiorniki na gnojowicę i płyty obornikowe,
- ustanowienie obszarów ochronnych dla głównych zbiorników wód podziemnych oraz stref ochrony ujęć wód podziemnych,
- rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- ścisła współpraca z państwami leżącymi nad Morzem Bałtyckim w realizacji programu ochrony wód tego morza w ramach Konwencji Helsińskiej,
- wdrożenie do praktyki najbardziej skutecznych i ekonomicznie opłacalnych metod odzysku osadów ściekowych z dużych oczyszczalni ścieków.

Cel: Gospodarka odpadami

Cele średniookresowe do 2016r.:

Celami średniookresowymi w zakresie gospodarki odpadami są:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.),
- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko (obowiązek wynikający z dyrektywy 2006/21/WE oraz ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. Nr 138, poz. 865),
- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów, pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

Aby osiągnąć cele średniookresowe konieczne jest w latach 2009-2012:

- zorganizowanie banku danych o odpadach (do końca 2009 r.),
- reforma obecnego systemu zbierania i odzysku odpadów komunalnych w gminach, dająca władzom samorządowym znacznie większe uprawnienia w zarządzaniu i kontrolowaniu systemu (do końca 2009 r.),
- zwiększenie stawek opłat za składowanie odpadów zmieszanych biodegradowalnych oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inwestycji dotyczących odzysku i recyklingu odpadów, a także wspieranie wdrożeń nowych technologii w tym zakresie,
- dostosowanie składowisk odpadów do standardów UE (do końca 2009 r.),
- wprowadzenie rozwiązań poprawiających skuteczność systemu recyklingu wyeksploatowanych pojazdów,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne modernizacji technologii prowadzących do zmniejszania ilości odpadów na jednostkę produkcji (technologie małoodpadowe),
- realizacja projektów dotyczących redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenia udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwieniu wspieranych dotacjami Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów (np. opakowań, toreb foliowych) i ich preselekcję w gospodarstwach domowych,
- wzmocnienie przez Inspekcję Ochrony Środowiska kontroli podmiotów odbierających odpady od wytwórców oraz podmiotów posiadających instalacje do odzyskiwania i unieszkodliwiania odpadów,
- dokończenie akcji likwidacji mogiłników, zawierających przeterminowane środki ochrony roślin i inne odpady niebezpieczne oraz akcji eliminacji PCB z transformatorów i kondensatorów (do końca 2010 r.).

Cel: Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych

Cele średniookresowe do 2016r.:

Celem średniookresowym w zakresie ochrony przed hałasem jest dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe. Podobny jest też cel działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

- sporządzenie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dla dróg krajowych i lotnisk, a także wynikających z nich programów ochrony przed hałasem (władze samorządowe),
- likwidacja źródeł hałasu przez tworzenie stref wolnych od transportu, ograniczenie szybkości ruchu, wymianę taboru tramwajowego na mniej hałaśliwy, a także budowę ekranów akustycznych,
- wykorzystywanie planowania przestrzennego dla rozdzielania potencjalnych źródeł hałasu od terenów mieszkaniowych,
- rozwój systemu monitoringu hałasu,
- zorganizowanie laboratorium referencyjnego do pomiaru pól w ramach Inspekcji Ochrony Środowiska i szkolenie specjalistów w zakresie ich pomiaru,
- opracowanie w Ministerstwie Środowiska procedur zapewniających bezpieczną lokalizację źródeł pól elektromagnetycznych,
- zobowiązanie operatorów telefonii komórkowej do zgłoszenia organowi ochrony środowiska instalacji stanowiących źródła promieniowania.

Cel: Substancje chemiczne w środowisku

Cele średniookresowe do 2016r.:

Średniookresowym celem polityki ekologicznej w odniesieniu do chemikaliów jest stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

- przyjęcie przez Sejm ustawy o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz niektórych innych ustaw, przygotowanie aktów wykonawczych do znowelizowanej ustawy w celu pełnej implementacji do polskiego prawa przepisów rozporządzenia REACH i innych aktów wspólnotowych,
- kontynuowanie programów krajowych dotyczących usuwania PCB z transformatorów, kondensatorów i innych urządzeń zawierających te związki wraz z dekontaminacją tych urządzeń, usuwaniem azbestu i likwidacją mogilników.
- prowadzenie szkoleń dotyczących odpowiedzialnego stosowania chemikaliów i postępowania z ich odpadami, wspieranych finansowo przez fundusze ekologiczne oraz propagowanie produktów z substancji ulegających biodegradacji
- uczestniczenie w pracach Europejskiej Agencji Chemikaliów oraz ratyfikacja Konwencji Sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych.

**Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008-2011
z perspektywą na lata 2012-2019**

Priorytety ekologiczne przedstawione w Programie są wyznacznikiem konkretnych przedsięwzięć zmierzających do dalszej poprawy jakości środowiska i zachowania cennych zasobów przyrody w województwie. Szczegółową charakterystykę priorytetów ekologicznych zawartych w opracowanym dokumencie pn. „Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019” przedstawiono poniżej:

Priorytet ekologiczny 1: Ochrona zasobów naturalnych

Cel: Ochrona przyrody

- wdrożenie sieci NATURA 2000 na terenie województwa,
- ochrona istniejących obszarów i obiektów prawnie chronionych,
- ochrona różnorodności biologicznej.

Cel: Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

- zwiększenie lesistości województwa,
- prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

- ograniczenie wodochłonności poszczególnych sektorów gospodarki, a szczególnie przemysłu,
- realizacja systemu małej retencji wodnej,
- poprawa funkcjonowania infrastruktury zaopatrującej w wodę.

Cel: Ochrona powierzchni ziemi

- ochrona przed erozją gleb poprzez zakrzewianie śródpolne oraz stosowanie dobrych praktyk rolnych,
- rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych przyrodniczo.

Cel: Gospodarowanie zasobami geologicznymi

- racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin,
- kompleksowe wykorzystanie złóż i niezwłoczna rekultywacja złóż wyeksploatowanych,
- ochrona przed trwałą zabudową udokumentowanych złóż kopalin oraz perspektywicznych obszarów występowania złóż, zwłaszcza o znaczeniu strategicznym (m.in. węgiel brunatny).

Priorytet ekologiczny 2: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Cel: Jakość powietrza

- wdrażanie programów ochrony powietrza w strefach klasy C,
- redukcja emisji gazów i pyłów do powietrza, w tym emisji gazów cieplarnianych ze wszystkich sektorów gospodarki, a zwłaszcza z zakładów energetycznego spalania paliw (poprzez modernizacje istniejących technologii i wprowadzanie nowych, nowoczesnych urządzeń), a także z indywidualnego ogrzewania mieszkań (poprzez korzystanie z ekologicznych nośników energii i podłączanie obiektów do scentralizowanych źródeł ciepła),
- zwiększanie udziału „energii czystej” w bilansie energetycznym, szczególnie poprzez eksploatację źródeł termalnych,
- ograniczanie emisji ze środków transportu poprzez modernizacje taboru, wykorzystywanie paliwa gazowego w miejsce oleju napędowego i benzyny oraz zwiększanie płynności ruchu samochodowego.

Cel: Ochrona wód

- uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracjach ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK),
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w utworzonych na terenie województwa aglomeracjach powyżej 2000 RLM (nie uwzględnionych w KPOŚK),
- uporządkowanie gospodarki ściekami opadowymi poprzez budowę, rozbudowę i modernizację kanalizacji deszczowej oraz urządzeń podczyszczających,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie uwarunkowania techniczne lub ekonomiczne wskazują na nieefektywność rozwiązań w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków.

Cel: Gospodarka odpadami

- tworzenie kompleksowych systemów gospodarki odpadami komunalnymi o znaczeniu ponadlokalnym opartych o Zakłady Zagospodarowania Odpadów,
- zamykanie, rekultywacja i dostosowanie składowisk odpadów do wymagań prawnych,
- tworzenie GPZON (Gminne Punkty Zbierania Odpadów Niebezpiecznych),
- edukacja ekologiczna mieszkańców.

Cel: Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych

- minimalizowanie negatywnego oddziaływania hałasu na zdrowie człowieka i środowisko, zwłaszcza w obszarze miasta Poznania i pozostałych miast na prawach powiatu,
- monitoring pól elektromagnetycznych,
- edukacja ekologiczna dot. rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól.

Cel: Poważne awarie

- działania zapobiegające powstawaniu poważnych awarii w zakładach oraz w trakcie przewozu materiałów niebezpiecznych,
- skuteczne usuwanie skutków poważnych awarii.

Priorytet ekologiczny 3: Zagadnienia systemowe

- prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, dotyczącej wszystkich elementów środowiska oraz promocja przyjaznych środowisku postaw konsumenckich,
- wspieranie podmiotów gospodarczych wdrażających/posiadających systemy zarządzania środowiskowego,
- uwzględnianie aspektów środowiskowych w strategiach rozwoju poszczególnych sektorów gospodarczych,
- uwzględnianie aspektów ekologicznych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- wzmocnienie regionalnego systemu innowacyjnego i wzmocnienie powiązań nauki z gospodarką.

Przeprowadzona analiza celów i działań zawartych w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin pozwala stwierdzić, że cele i działania przedstawione w projekcie Programu są zgodne z „Polityką Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” oraz z „Programem Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019”. Zgodność zadań i kierunków nakreślonych w ww. dokumentach przedstawiono w tabeli 1.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

***Tabela 1.** Ocena zgodności celów zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin” z Polityką Ekologiczną Państwa oraz Programem Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego*

Cele zawarte w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin	Cele zawarte w Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016	Cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008-2011
CEL 1: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych		
Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji	Cel: Jakość powietrza	Priorytet ekologiczny 2: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Cel: Jakość powietrza
Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych		
CEL 2: Zapewnienie wysokiej jakości powietrza (redukcja emisji pyłów i gazów niszczących warstwę ozonową)		
Kierunek ekologiczny: Ograniczenie emisji do powietrza w energetyce i przemyśle	Cel: Jakość powietrza	Priorytet ekologiczny 2: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Cel: Jakość powietrza
Kierunek ekologiczny: Ograniczenie emisji w sektorze mieszkalnictwa		
Kierunek ekologiczny: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych		
CEL 3: Zminimalizowanie możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu w środowisku		
Kierunek ekologiczny: Ochrona przed hałasem komunikacyjnym	Cel: Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych	Priorytet ekologiczny 2: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Cel: Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych
Kierunek ekologiczny: Ochrona przed hałasem przemysłowym		
CEL 4: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi		
Kierunek ekologiczny: Preferowanie małoekologicznych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych	Cel: Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych	Priorytet ekologiczny 2: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Cel: Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych
CEL 5: Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej, racjonalizacja zużycia wody oraz ochrona przed powodzią		
Kierunek ekologiczny: Zarządzanie zasobami wodnymi, racjonalizacja zużycia wody i ochrona wód	Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi	Priorytet ekologiczny 1: Ochrona zasobów naturalnych Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
Kierunek ekologiczny: Ochrona przed powodzią i mała retencja	Cel: Ochrona wód	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

		Priorytet ekologiczny 2: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Cel: Ochrona wód
CEL 6: Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją		
Kierunek ekologiczny: Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją	Cel: Ochrona powierzchni ziemi Cel: Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Priorytet ekologiczny 1: Ochrona zasobów naturalnych Cel: Ochrona powierzchni ziemi
Kierunek ekologiczny: Rekultywacja terenów zdegradowanych		Priorytet ekologiczny 1: Ochrona zasobów naturalnych Cel: Gospodarowanie zasobami ekologicznymi
CEL 7: Ochrona złóż kopalin		
Kierunek ekologiczny: Ochrona oraz nadzór nad eksploatacją złóż kopalin	Cel: Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Priorytet ekologiczny 1: Ochrona zasobów naturalnych Cel: Gospodarowanie zasobami geologicznymi
CEL 8: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności w tym wzrost lesistości gminy		
Kierunek ekologiczny: Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych	Cel: Ochrona przyrody Cel: Ochrona i zrównoważony rozwój lasów Cel: Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska	Priorytet ekologiczny 1: Ochrona zasobów naturalnych Cel: Ochrona przyrody Cel: Ochrona i zrównoważony rozwój lasów Priorytet ekologiczny 3: Zagadnienia systemowe
Kierunek ekologiczny: Integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym		
Kierunek ekologiczny: Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt		
Kierunek ekologiczny: Ochrona lasów		
Kierunek ekologiczny: Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody		
CEL 9: Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie ochrony środowiska		
Kierunek ekologiczny: Zacieśnienie współpracy między gminą a Nadleśnictwami	Cel: Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska	Priorytet ekologiczny 3: Zagadnienia systemowe
Kierunek ekologiczny: Intensyfikacja współpracy międzygminnej		

Źródło: Opracowanie własne

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

3.2. Dokumenty na szczeblu powiatowym

Przeprowadzona analiza celów i działań zawartych w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin pozwala stwierdzić, że cele i działania przedstawione w projekcie są zgodne z celami przedstawionymi w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Kępińskiego. Podczas opracowywania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin, dokument pt.: "Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kępińskiego" nie został jeszcze zaktualizowany. Dlatego też analiza celów zawartych w gminnym Programie Ochrony Środowiska została oparta na Programie powiatowym z 2003 roku. Zgodność działań i kierunków ww. dokumentów obrazuje poniższa tabela.

Tabela 2. Ocena zgodności celów zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin” z „Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Kępińskiego”

Cele zawarte w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin	Cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Kępińskiego
Cel 1: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych	
Wprowadzenie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych (ulgi podatkowe, możliwość współfinansowania)	Cel 1. Realizacja celów w zakresie racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych - popularyzacja i wdrożenie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w sferze rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych; - zmniejszenie strat energii, zwłaszcza ciepłej, w systemach przesyłowych, poprawy parametrów energetycznych budynków oraz podnoszenie sprawności wytwarzania energii.
Wdrażanie energii otrzymywanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii, zaprowadzenie katalogu ofert dostępnych technologii i udostępnienie ich zainteresowanym	
Promocja oszczędności energii cieplnej elektrycznej oraz proekologicznych nośników energii	
Udział w upowszechnianiu informacji na temat zasad i możliwości termomodernizacji budynków	
Poprawa parametrów energetycznych budynków (wymiana okien i ocieplenie budynków) – przede wszystkim budynki użyteczności publicznej, tj.: termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Bralinie i Nowej Wsi Książęcej	
Uwzględnienie w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego obszarów rozwoju energetyki odnawialnej	
CEL 2: Zapewnienie wysokiej jakości powietrza (redukcja emisji pyłów i gazów niszczących warstwę ozonową)	
Kontrola przedsiębiorstw w zakresie emisji pyłów i gazów do powietrza	Cel 3. Realizacja celów w zakresie ochrony powietrza - zaostrenie kryteriów przy wydawaniu decyzji o dopuszczalnej emisji i korzystanie ze środowiska przez podmioty gospodarcze; - promowanie dociepleń budynków i przechodzenie na ekologiczne nośniki energii, poczynając od obiektów znajdujących się w zasobach komunalnych samorządów; - eliminowanie na terenach prawnie chronionych (OCHK) konwencjonalnego sposobu
Modernizacja istniejących kotłowni zakładowych celem ich dostosowania do termicznego przekształcania odpadów powstających w procesie produkcji meblowej, zgodnie z wymogami ochrony środowiska	
Eliminowanie węgla jako paliwa w kotłowniach komunalnych na rzecz paliw niskoemisyjnych (drewno, wierzba energetyczna, gaz, olej opałowy)	
Budowa sieci gazowej na obszarze gminy, tj.: Realizacja I etapu gazyfikacji gminy – w miejscowości Bralin i części Chojećina,	
Współpraca gminy z zarządcami dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w zakresie wyznaczania potrzeb modernizacji ciągów komunikacyjnych, tj.	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

• budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych	• ogrzewania; • modernizacja istniejących kotłowni komunalnych i zakładowych celem ich dostosowania do termicznego przekształcania odpadów powstających w procesie produkcji meblowej, zgodnie z wymogami ochrony środowiska; • w ramach edukacji ekologicznej rozpowszechnianie alternatywnych źródeł energii dla węgla jako jednego z głównych elementów zanieczyszczenia powietrza.
Bieżąca naprawa dróg i ciągów komunikacyjnych gminnej ze szczegółowym uwzględnieniem terenów skanalizowanych	
CEL 3: Zminimalizowanie możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu w środowisku	
Integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem – przestrzeganie odległości lokalizacji obiektów mieszkaniowych od pasa drogowego	Cel 4. Realizacja celów w zakresie ochrony przed hałasem • rygorystyczne wykorzystanie uprawnień poprzez nakładanie zarządcą obowiązku przystosowania instalacji do wymogów spełniających standardy jakości środowiska; • ograniczanie hałasu komunikacyjnego poprzez: budowanie obwodnic, rond, ekranów akustycznych, pasów zieleni izolacyjnej, zmiany nawierzchni oraz eliminacji pojazdów emitujących nadmierny hałas.
Wyznaczenie stref ochronnych wokół przedsiębiorstw, w obrębie, których nie należy lokalizować budynków mieszkalnych (Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego)	
CEL 4: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi	
Uwzględnienie w MPZP zagadnień pola elektromagnetycznego (pozostawienie w sąsiedztwie linii wysokich napięć wolnych przestrzeni)	Cel 5. Realizacja celów w zakresie ochrony przed polem elektromagnetycznym Generalnie wszystkie stacje bazowe telefonii komórkowej i linii radiowych są w gestii wojewody. Powiaty wydają decyzje i sprawują kontrole nad ich realizacją wyłącznie dla przedsięwzięć o małej mocy promieniowania gdzie sporządzanie raportu oddziaływania na środowisko nie musi być konieczne
Przestrzeganie granic stref ochronnych zgodnie z ocenami oddziaływania na środowisko dla urządzeń nadawczych	
Budowa nowych stacji transformatorowych oraz remonty i modernizacja istniejącej sieci niskiego napięcia	
CEL 5: Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej, racjonalizacja zużycia wody oraz ochrona przed powodzią	
Sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej, zwłaszcza sieci cementowo-azbestowych w m. Nowa Wieś Książęca, Mnichowice	Cel 2. Realizacja celów w zakresie ochrony zasobów wodnych • modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu dostosowania jakości wody do picia do standardów UE; • sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej; • ewentualna budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków;
Zminimalizowanie strat wody na przesyle wody wodociągowej (przewody magistralne i lokalne)	
Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody,	
Wspieranie działań mających na celu zagospodarowanie wód opadowych w gospodarstwach domowych i zakładach przemysłowych	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Sukcesywna budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy, tj.: • budowa kanalizacji sanitarnej w Mnichowicach, • kanalizacja ul. Leśnej w Bralinie, Taboru Małego, Taboru Wielkiego i Goli, • budowa kolektora tłoczego do Kępna w celu odprowadzania ścieków do oczyszczalni, której zarządcą są Wodociągi Kępińskie Sp. z o. o.	• budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej; • inwentaryzacja i likwidacja miejsc zrzutów nieoczyszczonych ścieków; • wspieranie działań podmiotów gospodarczych w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą, w tym eliminowanie nieuzasadnionego wykorzystania wód podziemnych do celów przemysłowych. • budowa i rozbudowa obiektów małej retencji; • przywrócenie prawidłowego funkcjonowania systemów melioracji, ze szczególnym uwzględnieniem regulacji odpływu wody w zlewniach.
Realizacja Programu przydomowych oczyszczalni ścieków dla pozostałej części gminy nie przewidzianej kanalizowaniem	
Prowadzenie stałej ewidencji zbiorników bezodpływowych, intensyfikacja ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania	
Budowa kanalizacji deszczowej na terenie gminy wraz z urządzeniami podczyszczającymi	
Realizacja wytycznych powiatowego planu operacyjnego ochrony przed powodzią	
Współpraca gminy z zarządcami urządzeń wodnych w zakresie inwentaryzacji, odbudowy i regulacji oraz prawidłowa eksploatacja systemów melioracji podstawowej	
CEL 6: Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją	
Założenie i prowadzenie rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleb lub ziemi, tj.: ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną	Cel 6. Realizacja celów w zakresie ochrony powierzchni ziemi i racjonalnego użytkowania zasobów • zalesianie gleb o niskiej bonitacji; • zapobieganie zanieczyszczeniu gleb – zwłaszcza środkami ochrony roślin; • zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych, która będzie wyłączona z produkcji i przeznaczona na inne cele; • ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną; • kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji wietrznej i pogarszaniu się struktury gleby oraz przeciwdziałanie zakwaszeniu gleby; • upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej; • rozwój gospodarstw ekologicznych; • rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych.
Kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb	
Podjęcie działań zmniejszających poziom zakwaszenia gleb	
Propagowanie przestrzegania zasad nawożenia gruntów w zgodzie z kodeksem dobrych praktyk rolniczych	
Wspieranie przedsięwzięć mających na celu tworzenie i rozwój gospodarstw ekologicznych oraz wspieranie rolnictwa integrowanego	
CEL 7: Ochrona złóż kopalin	
Uwzględnienie w studium uwarunkowań oraz planie zagospodarowania przestrzennego (jeżeli obecnie nie są uwzględnione) obszarów złóż i objęcie ochroną	Cel 6. Realizacja celów w zakresie ochrony powierzchni ziemi i racjonalnego użytkowania zasobów

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Wyeliminowanie niekoncesjonowanej eksploatacji surowców naturalnych	
Bieżąca rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	
CEL 8: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności w tym wzrost lesistości gminy	
Utrzymanie czystości w miejscach o większym natężeniu ruchu turystycznego	Cel 8. Realizacja celów w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych - realizowana przez samorządy powiatowe i gminne w oparciu o opracowanie ekofizjografii oraz inwentaryzacje przyrodnicze, jako podstawowych dokumentów w prowadzeniu lokalnej ochrony przyrody i zrównoważonego rozwoju przestrzennego; - utrzymanie dotychczasowego stanu lub powiększanie terenów zieleni urządzonej; - tworzenie nowych form ochrony przyrody m.in.: użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych, pomników przyrody, korytarzy ekologicznych w dolinach rzek oraz obszarów spełniających wymogi sieci NATURA 2000, a także obszarów i obiektów o szczególnych walorach i znaczeniu przyrodniczym (torfowiska, ostoje zwierząt, obszary podmokłe, obszary zalesień i zadrzewień); - wprowadzenie do ewidencji gruntów obszarów prawnie chronionych; - uregulowanie stanów prawnych parków wiejskich, starodrzewi, alei drzew; - ograniczanie decyzji na inwestycje oraz przeznaczanie gruntów pod wydobywanie kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego mogących pogorszyć stan środowiska na terenach Obszaru Chronionego Krajobrazu; - utrzymanie na obszarach objętych prawną ochroną ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk oraz zachowanie tradycyjnych praktyk rolniczych; - podczas budowy tras komunikacji drogowej zapewnić odpowiednie przejścia dla zwierząt w istniejących korytarzach ekologicznych. - uporządkowanie ewidencji gruntów ze szczególnym uwzględnieniem gruntów zalesionych i zadrzewionych w latach poprzednich; - ujęcie opracowanych granic polno-
Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych	
Utrzymanie czystości w miejscach o większym natężeniu ruchu turystycznego na terenach leśnych	
Ochrona i rozwój systemów obszarów i obiektów prawnie chronionych poprzez wspieranie gminy w ustanawianiu użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo – krajobrazowych na terenach rolniczych	
Przestrzeganie procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed przeinwestowaniem	
Lokalizacja obiektów rekreacyjnych i turystycznych podporządkowana wymogom ochrony środowiska przyrodniczego	
Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, celem wskazania cennych przyrodniczo siedlisk, które należy wyłączyć np. z zalesiania	
Przeciwdziałanie wypalaniu traw	
Wdrażanie powiatowego planu zwiększenia lesistości	
Wymaganie od prywatnych właścicieli lasów przestrzegania prawidłowych zasad gospodarki leśnej.	
Wykorzystanie elementów przyrodniczych do kreowania wizerunku gminy (np. poprzez ujednolicony wzór wizytówek, papier listowy z herbem gminy, kalendarz oraz inne materiały reklamowe z motywami przyrodniczymi – widokówki	
Regularna aktualizacja gminnej strony www	
Promowanie zachowań proekologicznych we wszystkich dziedzinach życia zgodnie z zasadami ochrony przyrody (energia odnawialna, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego, nowoczesnych systemów składowania obornika oraz zbiorników na gnojówkę):zebrania wiejskie, szkolenia, akcja ulotowa, organizacja corocznej akcji sprzątanie świata	
Tworzenie i rozwój przyrodniczych ścieżek dydaktycznych (Lasy Rychtańskie)	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

	leśnych lub ich aktualizacji w planach zagospodarowania przestrzennego; • aktualizacja na szczeblu gmin i powiatu w latach 2003 – 2004 „Krajowego programu zwiększania lesistości”; • powiększenie różnorodności biologicznej w lasach poprzez wprowadzanie gatunków rodzimych oraz wzbogacanie składu gatunkowego odnowień leśnych; • utrzymanie wielofunkcyjności lasów – przyrodniczej, glebochronnej, klimatotwórczej oraz społecznej.
CEL 9: Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie ochrony środowiska	
Wzajemna współpraca podczas opiniowania planów, programów oraz innych przedsięwzięć strategicznych	-
Współpraca ze Strażą Leśną w związku z likwidacją dzikich składowisk odpadów	
Dążenie do osiągnięcia wspólnej polityki środowiskowej z sąsiednimi gminami (Powiat, związek gmin).	

Źródło: Opracowanie własne

IV. ANALIZA STANU ŚRODOWISKA GMINY BRALIN

4.1. Ogólna charakterystyka gminy

4.1.1. Położenie geograficzne

Gmina Bralin jest gminą wiejską położoną w południowej części Województwa Wielkopolskiego, w Powiecie Kępińskim. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 85,16 km². Pod względem wielkości znajduje się na 3 miejscu wśród 7 gmin Powiatu Kępińskiego, a w jej skład wchodzi 12 sołectw. Siedzibą gminy jest miejscowość Bralin, oddalona o 6 km od Miasta Kępno. Gmina Bralin położona jest w centralnej części Polski. Od północy graniczy ona z Gminą Kobyla Góra, która znajduje się w Powiecie Ostrzeszowskim, od wschodu z Gminami Kępno i Baranów, od południa z Gminą Rychtal, a od południowego - zachodu z Gminą Perzów.

Ogólna liczba ludności zamieszkująca teren gminy w 2009 roku wynosiła 5.908 osób, a gęstość zaludnienia wynosiła 69 osoby na km².

Do najważniejszych szlaków komunikacyjnych drogowych przechodzących przez teren gminy należy droga krajowa nr 8 (E - 67) odcinek Warszawa – Kępno – Wrocław – Kudowa Zdrój, w kierunku wschód – zachód.

Obszar Gminy Bralin zgodnie z podziałem Polski na fizycznogeograficzne mezoregiony wg Kondrackiego, należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, prowincji Niziny Środkowopolskie. Obejmuje także makroregion zwany Niziną Południowowielkopolską, który położony jest pomiędzy Pojezierzami Leszczyńskim i Wielkopolskim od północy, a Obniżeniem Milicko – Głogowskim i Wyżyną Małopolską od południa, w dorzeczu Warty (i częściowo środkowej Odry). W obrębie tego makroregionu wyróżniono 13 mezoregionów. Południowa i centralna część gminy Bralin znajduje się w obrębie mezoregionu Wysoczyzna Bolesławiecka, natomiast północno -

zachodni skrawek gminy rozcięty jest licznymi dolinkami Wzgórz Ostrzeszowskich. Wysoczyzna Bolesławicka – krajobraz wysoczyzny moreny falistej wzniesiony 170 – 208 m n.p.m., o deniwelacjach do 10 m i spadkach lokalnie przekraczających 5 %. W zasięgu wysoczyzny występują wyraźne, rozległe obniżenia o szerokości 1,0 – 1,5 km, które połączone są systemem dolinek bocznych, rozcinających rozgałęzionym systemem Wysoczyznę.

Wzgórz Ostrzeszowskie od zachodu sąsiadują z Kotliną Milicką, od wschodu z Kotliną Grabowską nad Prosną oraz Wysoczyzną Wieruszowską. Stanowią wał moren spiętrzonych zlodowacenia warciańskiego, zajmujących powierzchnię około 300 km². Charakteryzują się silnie urozmaiconą rzeźbą o znacznych deniwelacjach 15 – 20 m i spadkach do 12 – 15 %. Na terenie gminy Wzgórz rozcięte są licznymi i wyraźnymi nieckowatymi dolinkami o szerokości 40 – 60 m i głębokości 5 – 6 m.

4.1.2. Rzeźba terenu i geomorfologia

Obszar gminy Bralin należy zaliczyć pod względem morfologicznym do terenów dość urozmaiconych. Północno-zachodnia część gminy znajduje się na terenie Wzgórz Ostrzeszowskich, które charakteryzują się silnie urozmaiconą rzeźbą terenu, o znacznych deniwelacjach i spadkach terenu dochodzących do 15 %. Na terenie gminy są one rozcięte licznymi nieckowatymi dolinkami.

Z kolei środkowa i południowa część gminy jest płaska i monotonna, rozciągająca się na terenie Wysoczyzny Wieruszowskiej. Stanowi ona powierzchnię falistą wyniesioną na wysokość 170,0 – 172,0 m n.p.m., która nie wykazuje większych deniwelacji i zróżnicowania spadków – do 5 %.

Ukształtowanie terenu, rzeźba, gleby, wody oraz krajobraz gminy są pochodzenia polodowcowego i tworzą krajobraz młodoglacjalny. Teren ten znajduje się na obszarze dawnego zlodowacenia środkowopolskiego. Do form wyróżniających się w morfologii terenu należy wysoczyzna moreny dennej oraz dolina rzeki Niesób i Czarnej Widawy oraz doliny boczne.

Wzgórz Ostrzeszowskie, wzgórza morenowo-czołowe oraz sandry porośnięte są lasami, głównie borami sosnowymi oraz lasami sosnowo-brzozowymi. Wysokości bezwzględne sięgają ponad 208 m n.p.m.

W terenie wyraźnie zarysowana jest dolina rzeki Niesób, mająca przebieg równoleżnikowy oraz dolina rzeki Czarnej Widawy o przebiegu południkowym, które pocięte są gęstym systemem rowów melioracyjnych.

Pozostałe doliny boczne są mniej wyraźnie zaznaczone, rozcinają wysoczyznę na głębokość od 1,0 – 4,0 m i mają zróżnicowaną szerokość – od kilkudziesięciu do ok. 500 m.

Ukształtowanie terenu gminy nie stwarza problemów w zagospodarowywaniu obszaru, a rzeźba terenu sprzyja rozwojowi rolnictwa oraz osadnictwa. Z zabudowy należy wyłączyć jedynie obszary dolin i obniżeń oraz niewielkie obszary o spadkach powyżej 10 %.

4.1.3. Geologia i gleby

Omawiany obszar pod względem geologicznym położony jest w obrębie jednostki geologiczno-strukturalnej zwanej Monokliną Przedśudecką. Na obszarze Monokliny głębokie podłoże zbudowane jest ze skał permsko – mezozoicznych: piaskowców i iłów jury dolnej (liasu), mułowców jury środkowej (doggeru) oraz wapieni i margli jury górnej (malmu), które zalegają niezgodnie na połałdowanych utworach paleozoicznych.

Bezpośrednio na utworach mezozoicznych zdeponowana została seria osadów trzeciorzędowych oligocenu i neogenu (miocenu i pliocenu), o łącznej miąższości dochodzącej do 200 m. Były one akumulowane w rozległym (obejmującym Polskę środkową i północną) obniżeniu, powstałym w czasie orogenezy alpejskiej. W wykształconej wówczas depresji osadzone zostały piaski drobnoziarniste, piaski ilaste, mułki i węgle brunatne miocenu, przykryte następnie przez kilkunasto-, kilkudziesięciometrową warstwę plioceńskich iłów pstrych. Strop iłów plioceńskich nie wykazuje dużych deniwelacji i znajduje się na rzędnych około 0÷20 m poniżej poziomu morza, stanowiąc bezpośrednie podłoże czwartorzędu.

Czwartorzęd reprezentowany jest przez utwory akumulacji lodowcowej, wodnolodowcowej, rzecznej, jeziorno-bagiennej i eolicznej o łącznej miąższości dochodzącej do 100 m. Ich sedimentacja trwała od zlodowacenia środkowopolskiego po holocen. Gliny morenowe zlodowacenia południowopolskiego, zalegające bezpośrednio na utworach trzeciorzędowych, zachowały się co najwyżej sporadycznie – w największych obniżeniach powierzchni podczwartorzędowej. Wśród osadów plejstocentrycznych występuje glina zwałowa, budująca powierzchnie wysoczyzny falistej. Ich otoczenie stanowią rozległe obszary występowania piasków akumulacji wodnolodowcowej i rzecznej, z seriami zastoiskowych mułków (m.in. pyłów, glin pylastych oraz iłów warwowych).

W obrębie Wzgórz Ostrzeszowskich bardzo częste są inwersje stratygraficzne, w których osady neogeńskie spoczywają na plejstocentrycznych, np. na glinie zwałowej. Charakterystyczna dla tych wzgórz jest zmienność litologiczna wychodni glaciektonicznych struktur, co kilka kilkanaście metrów, niekiedy ustawionych pionowo, np. neogeńskie iły występują na przemian z czwartorzędowymi piaskami i żwirami. Miąższość zaburzonych osadów wynosi około 150 m. Duże zróżnicowanie wykazuje również budowa litologiczna. Przeważają osady wodnolodowcowe i zastoiskowe; piaski o różnej granulacji, do żwirów włącznie, mułki i iły. Często rozwijały się tam procesy eoliczne i wytworzyły się wydmy.

Utwory holocentryczne zalegają głównie w dolinach rzecznych i obniżeniach terenu, odznaczając się niedużą miąższością. Reprezentowane najczęściej przez piaski rzeczne oraz namuły, utwory bagniste i torfowe. Są to grunty o niewielkiej miąższości, przeważnie słabonośne.

Warunki gruntowe obszaru gminy Bralin są zróżnicowane. W podłożu obszarów wysoczyznowych niemal powszechnie występują utwory bezpośredniej akumulacji lodowca – gliny, gliny piaszczyste i piaski gliniaste, najczęściej o konsystencji twardeplastycznej i półwartej (często z ok. 1÷2 m warstwą gruntów plastycznych i miękkoplastycznych, w strefie występowania wody gruntowej). W wielu miejscach glina zwałowa przykryta jest cienką warstwą osadów wód płynących (wodnolodowcowych i rzecznych) – warstwowanych piasków i żwirów. Występują one m.in. na obszarze równiny sandrowej oraz w obrębie rozległych powierzchni terasowych. Większość zalegających w podłożu piasków i żwirów to grunty średniozagęszczone i zagęszczone, o zmiennej miąższości z wkładkami i przewarstwieniami gruntów tiksotropowych, bardzo wrażliwych na zmiany wilgotności, przemarzanie i drgania (zastoiskowych mułków). Jedynie na obszarze terasy zalewowej, w stropowej części podłoża przeważają piaski luźne, często z licznymi przewarstwieniami i domieszkami próchnicy.

Prawie cały obszar gminy pokrywają gleby słabe powyżej IV klasy bonitacyjnej, a gleby dobre występują tylko w postaci niewielkich enklaw. Dominują gleby średniej jakości (klasa IVa i IVb), których udział wynosi 34 % oraz gleby słabe (V klasa) również z 34 % udziałem w powierzchni gruntów i najslabsze (VI klasa) – 28 %. Gleby dobrej i średnio dobrej jakości (IIIa i IIIb) zajmują niewielki obszar, bo tylko 2 %. Gleby orne najlepsze i bardzo dobre na omawianym terenie nie występują.

4.1.4. Hydrogeologia i zasoby wodne

Teren gminy Bralin zgodnie z hydrogeologicznym podziałem kraju znajduje się w makroregionie zachodnim Niżu Polskiego – regionie wielkopolskim. Na jego obszarze zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Gmina w znacznej części leży w zasięgu zlewni wód szczególnie chronionych. Teren ten obejmuje obszar na linii Nosale – Mnichowice, obejmując zasięgiem północne i wschodnie tereny gminy.

Wody podziemne są to wody występujące pod powierzchnią ziemi zalegające na różnych głębokościach na skutek różnych procesów geologicznych. Wody podziemne dzielą się na wody zaskórne, które występują na niewielkich głębokościach (do 2 m). Pod wodami zaskórnymi występują wody gruntowe, położone poniżej strefy aeracji. Natomiast pod wodami gruntowymi występują wody wgłębne oraz głębinowe.

Zasoby wodne poziomu czwartorzędowego w zdecydowanej większości zlokalizowane są w przepuszczalnych piaskach i żwirach fluwioglacjalnych i rzecznych. Wody te mają układ piętrowy, z zależności od przewarstwień gliniastych. Występują generalnie w 2÷3 poziomach. Zwierciadło wód gruntowych (I poziom) jest zazwyczaj swobodne i występuje na głębokości od 1,0 m w dolinkach rzecznych do 3,0 – 8,0 m na obszarze Wysoczyzny. Poziom głębiej zalegający (głębokość 7,0 – 20,0 m) występuje wśród piasków fluwioglacjalnych, pod warstwą glin zwałowych tworzących warstwę napierającą, stabilizującą się na głębokości 5,0 – 10,0 m. Poziom czwartorzędowy występuje na terenie całej gminy, z wyłączeniem jej północnej części.

Poziom trzeciorzędowy na omawianym terenie występuje na północ od linii Chojęcin – Mnichowice i obejmuje centralną oraz północną część gminy. Związany jest z piaskami trzeciorzędowymi zalegającymi między warstwami ilów. Jest to poziom ciśnieniowy, gdzie warstwą napinającą jest słabo przepuszczalny kompleks ilów poznańskich o zmiennej miąższości.

W południowej i północnej części gminy występuje poziom wód dolnojurajskich. W centralnej części między miejscowościami Bralin i Utrata brak występowania tego poziomu. Poziom ten zasilany jest przez przesączenie lub przepływ oraz przez okna hydrauliczne z poziomu mioceńskiego lub czwartorzędowego. Tworzą go piaskowce, zlepieńce i żwiry. Nie jest ujmowany na terenie gminy.

Wody powierzchniowe występujące na terenie gminy leżą w Regionie Wodnym Środkowej Odry. Większa część gminy leży w zlewni rzeki Niesób – lewego dopływu Prosny, a tylko niewielka południowo-zachodnia część obszaru przypada na zlewnię Czarnej Widawy – dopływu Widawy uchodzącej dalej do Odry. W miejscowości Tabor Wielki zachodzi zjawisko bifurkacji, tzn. część wód przekazywana jest do dorzecza Widawy poprzez Czarną Widawę, a część poprzez rzekę Nierób przekazywana jest do rzeki Prosny. Najważniejszym ciekim i osią hydrograficzną gminy jest rzeka Niesób, z licznymi dopływami, kanałami i rowami melioracyjnymi. Sieć rzeczną tworzą również rzeka Samica oraz Czarna Widawa.

Wody stojące na terenie Gminy Bralin zajmują bardzo niewielkie powierzchnie. Do charakterystycznych elementów sieci wodnej gminy należą przede wszystkim mniejsze zbiorniki wodne zaliczane do obiektów małej retencji wodnej. Są to stawy, śródpolne oczka wodne zlokalizowane w dolinach rzecznych oraz wyrobiska poeksploatacyjne wypełnione wodą. W większości to zbiorniki o regularnych kształtach, najczęściej płytkie i zarastające. Pełnią one nie tylko znaczącą funkcję biocenotyczną, ale stanowią także cenny element urozmaicenia krajobrazu rolniczego. Na terenie Gminy Bralin zlokalizowane są 4 zbiorniki wodne

4.1.5. Przyroda ożywiona i nieożywiona

Gminy Bralin charakteryzuje się niezwykle różnorodną i bogatą florą i fauną. Naturalne zbiorowiska roślinne są odbiciem całokształtu warunków geograficznych, a więc klimatu, stosunków wodnych i charakterystycznego podłoża.

Zgodnie z klasyfikacją geobotaniczną Lancewicza (Geografia Fizyczna Polski), lasy na terenie gminy Bralin położone są w północnej części regionu Wyżyny Małopolskiej, subregionie Wyżyny Śląskiej. Pod względem przyrodniczo-leśnym teren ten jest zaliczany do V Krainy Śląskiej, Dzielnicy II Wrocławskiej i należy do mezoregionu Wzgórza Trzebnicko-Ostrzeszowskie. Gmina posiada duże obszary leśne, które tworzą przede wszystkim dwa kompleksy, zlokalizowane w północnej i północno-zachodniej części gminy. Dominuje w nich sosna i modrzew z domieszką brzozy, olszy i dębu. Są to głównie bory mieszane świeże oraz las mieszany świeży. Poza zbiorowiskami leśnymi, roślinność nieleśna gminy pełni ważną funkcję przyrodniczą. Szczególną rolę odgrywają zbiorowiska łąkowe, torfowe i szuwarowe w dolinach rzek, przede wszystkim Niesobu i Czarnej Widawy.

Lasy na terenie gminy wchodzi w skład kompleksu promocyjnego „Lasy Rychtańskie”. Uzupełnieniem w/w zespołów roślinności naturalnej jest urządzona roślinność nielicznych parków, cmentarzy, ogrodów działkowych oraz liczne zadrzewienia przywodne, śródpolne i przydrożne. W otwartym krajobrazie rolniczej części gminy pełni ona nie tylko funkcję krajobrazowo-estetyczną, ale także ekologiczną, korzystnie wpływając na mikroklimat oraz walory użytkowe środowiska rolniczego.

Świat zwierzęcy gminy Bralin jest typowy dla równinnych obszarów kraju - Wielkopolski. Zwarte kompleksy leśne umożliwiają swobodne przemieszczanie się zwierzyny, a łąki znajdujące się w dolinach rzecznych tworzą doskonale warunki życia dla ptactwa, owadów i drobnych gryzoni.

Występujące w lasach gatunki zwierzyny grubej są reprezentowane przez: sarny, jelenie, daniela i dziki, natomiast zwierzynę drobną między innymi przez: lisy, zające, wydry. Urozmaiconą i licznie reprezentowaną grupę stanowią ptaki, żerujące i gniazdujące głównie w dolinach rzecznych, przede wszystkim Niesobu i Czarnej Widawy. Na polach spotkać można kuropatwy, króliki i w mniejszej ilości bażanty.

Z gatunków gadów występujących na omawianym obszarze wymienić należy jaszczurkę zwinkę, padalce i zaskrońce. Rzadko można również spotkać żmiję zygzakowatą. Płazy reprezentowane są przede wszystkim przez żaby, ropuchy, traszki grzebieniastą i zwyczajną, rzekotki i kumaki.

Najliczniej na terenie gminy występują jednak owady, żyjące w różnym środowisku, są to między innymi paż królowej, paż żeglarz, biegacze skórzasty, leśny, ogrodowy, koziorożec dębosz, rohatyniec nosorożec, modliszka.

Fauna ryb ogranicza się do gatunków pospolitych i w dużej mierze utraciła właściwe jej cechy. W rzekach, duży wpływ na ilość i jakość ryb ma zły stan czystości ich wód. W efekcie coraz rzadziej spotykane są: kielb białopłetwy, śliz, piskorz, czy pocierniec.

Zgodnie z danymi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, Gmina Bralin położona jest poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.). Na terenie gminy zgodnie z ww. ustawą ochroną objęto natomiast pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Na terenie Gminy Bralin aktualnie zlokalizowanych jest 7 dębów szypułkowych (*Quercus robur* L.) – (nr rejestru 140), „Dęby Bralińskie”,

których wiek ocenia się na 600 – 800 lat, o obwodzie pierśnicy 410 - 628cm, zlokalizowane przy leśniczówce na zachodnim skraju miejscowości Bralin.

4.2. Aktualny stan i zagrożenia środowiska na terenie gminy

4.2.1. Stan powierzchni ziemi oraz gleb

Na terenie gminy Bralin do działalności przeobrażających teren, należy przede wszystkim intensywne użytkowanie rolnicze oraz punktowa lokalna eksploatacja piasków.

Użytkowanie rolnicze niesie jednak mniejsze zagrożenie, niż eksploatacja surowców kopalnych. Łatwiejsza do realizacji jest również rekultywacja terenów rolniczych, gdzie najczęściej stosowaną metodą jest zalesianie słabych gruntów.

Eksploatacja piasków drobnoziarnistych prowadzona jest lokalnie na terenie gminy. Zasoby surowców mineralnych należą do nieodnawialnych, stąd też ochrona ich złóż jak i racjonalne wykorzystywanie powinno stanowić zasadniczy cel polityki przestrzennej. Eksploatacja surowców narusza naturalne warunki przyrodnicze oraz wywołuje szereg zmian w środowisku. Odkrywkowy system wydobywania jakiego występuje na terenie gminy, powoduje powstawanie przekształceń powierzchni terenu, powstawanie wyrobisk, zwałowisk mas ziemnych lub skalnych usuwanych albo przemieszczanych w związku z wydobywaniem kopaliny ze złoża wraz z jej przerabianiem, niekiedy osuszaniem gruntu oraz zanieczyszczeniem wód. Niekorzystne oddziaływanie dotyczy także zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego oraz hałasu. Te dwa czynniki są dodatkowo zwiększone w wyniku wzmożonego transportu, który zawsze towarzyszy tego typu działalności. Przekształcenia rzeźby terenu i powierzchniowej warstwy skorupy ziemskiej występują w obrębie obszarów górniczych zlokalizowanych na terenie gminy.

W trosce o zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, tereny na których prowadzone były prace eksploatacyjne, poddawane są procesom rekultywacji, które po zakończonej eksploatacji w niewielkim stopniu łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kruszyw. Część wyrobisk poeksploatacyjnych na terenie gminy zagospodarowana jest jako stawy rybne.

Poza tym na terenie gminy wpływ eksploatacji kruszyw na środowisko jest stale monitorowany oraz monitoruje się także stan wykorzystania zasobów surowcowych.

Ważne jest także monitorowanie zaniechanych złóż, zwłaszcza tych, które w przeszłości były eksploatowane, a do czasu uchYLENIA decyzji zatwierdzających ich zasoby są z mocy prawa pod ochroną, bowiem często takie wyrobiska zamieniają się w "dzikie" składowiska odpadów. Z mocy prawa nie mogą one być w innym celu wykorzystane jak tylko do eksploatacji kopaliny. Wyjątek stanowią zbiorniki wodne po eksploatacji kruszywa naturalnego zlokalizowane w dolinach rzek, ponieważ bez specjalnych zabiegów wykorzystywane są po kilkuletniej przerwie w eksploatacji jako wędkarskie akweny wodne.

Na obszarze gminy występują ogólnie gleby średniej i słabej jakości, podatne na degradację, a z uwagi na prawie zerowe nachylenie terenu, ich część jest również okresowo nadmiernie zawodniona. W okresie wiosennych roztopów i jesienią, część łąk oraz gruntów ornych bywa podtapiana lub okresowo zalewana wodami licznych rowów i rzek. Ze względu na położenie gminy Bralin w rejonie Wzgórz Ostrzeszowskich gleby gminy w znacznym stopniu narażone są również na erozję wietrzną i wodną powierzchniową, szczególnie w obrębach Weronikopole i Czernin. Istotnym czynnikiem wpływającym na degradację gleb jest działalność antropogeniczna człowieka, która jest inicjowana przez między innymi intensywne i nieprawidłowe użytkowanie rolnicze, nadmierny wyrąb lasów, niszczenie szaty roślinnej czy zabiegi melioracyjne, powodujące

erozję przyspieszoną. Na terenie gminy w strukturze użytkowania dominują przede wszystkim użytki rolne, zajmują one przeszło 76 % całkowitej powierzchni gminy

Gleby na terenie gminy Bralin są nadmiernie zakwaszone, ponad 72% gleb gminy ma odczyn kwaśny i bardzo kwaśny, przy czym jest to cecha związana częściowo z charakterem skał macierzystych i przebiegiem procesu glebotwórczego. Na zakwaszenie gleb wpływ mają również związki siarki i azotu z atmosfery oraz fizjologicznie kwaśne nawozy sztuczne. W związku z występującym zakwaszeniem, gleby wymagają wapnowania. Ostatnie badania gleb na terenie gminy były prowadzone w 2004 roku. Gleby bardzo kwaśne stanowią bowiem aż 31,4% oraz występuje znaczny udział gleb kwaśnych 41 % - prawie połowę gleb w gminie. Na terenie gminy w glebach występowały także przekroczenia naturalnej zawartości metali ciężkich, a mianowicie ołowiu. Stopień zanieczyszczenia tym metalem określono jako I (co oznacza zawartość podwyższoną). Badania wykazały I stopień zanieczyszczenia gleb cynkiem, kadmem i ołowiem oraz naturalną zawartość gleb pozostałymi metalami – stopień 0. Ponadto podczas przeprowadzanych pomiarów w latach poprzednich, stwierdzono również zanieczyszczenie gleb związkami siarki siarczanowej, a wyniki zaliczono do I stopnia zawartości (stopień I określa niską zawartość $S - SO_4$). Poziom zanieczyszczenia gleb $S - SO_4$ informuje o pozostawianiu gleb gminy w zasięgu oddziaływania podwyższonej lub wysokiej emisji związków siarki ze źródeł lokalnych bądź z dalekiego transportu SO_2 w atmosferze. Za podstawowe przyczyny degradacji chemicznej gleb na terenie gminy należy uznać przede wszystkim zanieczyszczenia związane ze spalaniem paliw - osiadanie zanieczyszczeń pyłowych i chemicznych, zanieczyszczenia komunikacyjne, kwaśne deszcze.

4.2.2. Stan wód podziemnych i powierzchniowych

4.2.2.1. Stan wód podziemnych

Wody podziemne, z uwagi na powszechność występowania oraz wysoką jakość są bardzo ważnym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę pitną. Z powodu ich gospodarczego znaczenia oraz powszechnego zagrożenia jakości zanieczyszczeniami przedostającymi się z powierzchni ziemi, konieczna jest ich szczególna ochrona. Ochrona ta realizowana jest między innymi przy wykorzystaniu sieci punktów monitorujących zarówno stan jakościowy jak i ilościowy wód podziemnych. Badania jakości wód podziemnych prowadzone są:

- w sieci krajowej przez Państwowy Instytut Geologiczny,
- w sieci regionalnej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Wojewódzki Inspektorat Sanitarny w Poznaniu.

Podstawowy wpływ na wody podziemne mają uwarunkowania naturalne samego zbiornika, w głównej mierze stopień jego izolacji, a tym samym podatność i wrażliwość na zanieczyszczenia. Do głównych czynników wpływających na pogorszenie stanu wód podziemnych należy eutrofizacja powierzchniowych warstw litosfery, związana z nadmiernym nawożeniem i intensyfikacją gospodarki rolnej. Spływające związki azotu (amonowego, azotynowego) przenikają zwłaszcza do płycej położonych zasobów wód podziemnych powodując ich degradację. Ponadto na typowe antropogeniczne zanieczyszczenia nakładają się zanieczyszczenia typowo naturalne np. podwyższone stężenia chlorków.

Badania jakości wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego nie były prowadzone. Ostatnie badania jakości wód podziemnych prowadzono w 1998 roku w ramach monitoringu regionalnego. Punkty pomiarowe zlokalizowane były w dolinie Niesobu, w m. Chojęcin i Tabor Mały. Przeprowadzone badania wskazywały na znaczne zanieczyszczenie badanych wód podziemnych w tym rejonie. Zanieczyszczenia żelazem w punktach pomiarowych miały charakter geogeniczny. Szczególnie niepokojące było występowanie wysokich stężeń rtęci. Aktualnie wody podziemne Gminy Bralin nie są objęte badaniami prowadzonymi w zakresie monitoringu regionalnego. Ostatnie badania wód podziemnych w ramach monitoringu regionalnego zostały przeprowadzone poza terenem Gminy Bralin, na terenie Gminy Trzcinica. Badania były prowadzone w dwóch punktach pomiarowych: jeden zlokalizowany w miejscowości Piotrówka a drugi w miejscowości Trzcinica. Otwory pomiarowe zostały zlokalizowane na terenach zabudowy wiejskiej i poza nią, obejmując wody gruntowe piętra czwartorzędowego. Ocena jakości wód w latach 2004-2006 została wykonana w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz. U. Nr 32, poz. 284). Zgodnie z ww. rozporządzeniem jakość wód podziemnych w badanych punktach monitoringu regionalnego charakteryzowała się III oraz IV klasą jakości. Jakość wód podziemnych w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w m. Piotrówka cechowała się IV klasą jakości, tj. wody niezadowalającej jakości, w których wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów oraz słabego oddziaływania antropogenicznego, większość wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody przeznaczonej do spożycia. Jakość wód podziemnych w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w m. Trzcinica cechowała się III klasą jakości, tj. wody zadowalającej jakości, w których wartości wskaźników jakości wody wskazują umiarkowany wpływ oddziaływań antropogenicznych.

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu badania jakości wód podziemnych na terenie Gminy Bralin zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008r. w sprawie kryteriów i oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896) nie były prowadzone.

4.2.2.2. Stan wód powierzchniowych

Do czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych należą uwarunkowania naturalne, takie jak warunki klimatyczne i hydrologiczne, czy zdolność samooczyszczania oraz zanieczyszczenia antropogeniczne.

Znaczną część zanieczyszczeń trafiających do wód powierzchniowych stanowią zanieczyszczenia obszarowe. Źródłem tych zanieczyszczeń jest przede wszystkim:

- niedostateczna infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowe, zwłaszcza w miejscowościach korzystających z wodociągów oraz na obszarach rekreacji, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej, usytuowanych w sąsiedztwie zbiorników wodnych.
- rolnictwo, co wynika głównie z faktu stosowania nawozów sztucznych i naturalnych (np. gnojowica), a także środków ochrony roślin (obecnie w ilościach malejących),

- hodowla zwierząt poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach,
Do zanieczyszczeń punktowych, stwarzających bardzo poważne zagrożenie dla czystości wód powierzchniowych należą przede wszystkim:
 - bezpośrednie zrzuty surowych ścieków bytowo – gospodarczych do cieków wodnych (na nieskanalizowanych obszarach);
 - zrzuty niedostatecznie oczyszczonych ścieków (nieodpowiadających warunkom pozwolenia wodno prawnego).

Stan czystości rzek występujących na terenie Gminy Bralin kontroluje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu

W latach 2005-2006 stan czystości rzeki Niesób był badany w punkcie pomiarowo kontrolnym Chojęcin – Szum, w 21,5km biegu rzeki. Ogólne badania potwierdzają, że głównym ograniczeniem korzystania z wód powierzchniowych na terenie gminy jest zły stan sanitarny oraz obecność substancji biogennych. Przyczyną tego stanu są zanieczyszczenia ze źródeł punktowych, oraz zanieczyszczenia obszarowe. Ostatnie badania rzeki w ramach sieci monitoringu regionalnego zostały wykonane w 2007 roku, w tym samym punkcie kontrolno – pomiarowym Chojęcin – Szum (21,5km biegu rzeki). Ogólny stan jakości rzeki sklasyfikowany został do klasy III, a więc jakość rzeki w tym punkcie uległa poprawie.

Pozostałe występujące na terenie gminy ciek nie są objęte badaniami jakości wód. Biorąc jednak pod uwagę niewystarczająco rozbudowaną sieć kanalizacji sanitarnej oraz stan czystości monitorowanych cieków wodnych można przypuszczać, że istniejące na terenie gminy ciek, również prowadzą wody w znacznym stopniu obciążone zanieczyszczeniami.

Poważnym źródłem zanieczyszczeń wód na terenie Gminy Bralin jest także uprawa roli i hodowla zwierząt. Stosowane w rolnictwie nawozy sztuczne i pestycydy w znacznej części splukiwane są z wodami opadowymi do cieków wodnych, powodują ich zanieczyszczenie. Odpady płynne z hodowli zwierząt – gnojowica, trafiająca na pola bez żadnego przetworzenia, również przyczynia się to do znacznego skażenia wód oraz gleb. Z tego względu istniejący zły stan czystości cieków wodnych na obszarze gminy wymaga podjęcia zdecydowanych działań w kierunku uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej. Wymaga to inwestycji przede wszystkim w dalszą rozbudowę kanalizacji sanitarnej.

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu badania jakości wód powierzchniowych na terenie Gminy Bralin zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008) nie była wykonana.

4.2.3. Stan powietrza atmosferycznego

Emisja zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego to zjawisko przedostawania się do powietrza substancji i pyłów z powierzchni ziemi, które w wyniku ruchu mas powietrza mogą być przenoszone na duże odległości. Rozróżnia się emisję naturalną oraz emisję antropogeniczną. Ze względu na źródło emisji wyróżnia się emisje ze źródeł punktowych (sektor energetyczno-przemysłowy), powierzchniowych (sektor komunalno-bytowy oraz liniowych (transport samochodowy).

Na terenie Gminy Bralin głównymi rodzajami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są: zanieczyszczenia komunikacyjne (liniowe), zanieczyszczenia

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

pochodzące ze źródeł niskiej emisji, oraz zanieczyszczenia o charakterze przemysłowym (punktowe). Głównym ciągiem komunikacyjnym w gminie, który ma największy wpływ na wzrost emisji substancji charakterystycznych dla ruchu transportowego to droga krajowa nr 8, na której średnie natężenie ruchu wg GPR w 2005 roku wynosiło 14.322 pojazdów na dobę. Zgodnie z zasadami prognozowania wskaźników wzrostu ruchu wewnętrznego przedstawionymi przez GDDKiA można dokonać obliczeń średniego wzrostu natężenia ruchu samochodów osobowych na drodze krajowej nr 8. Przyjmując założenia ww. prognozowania, natężenie samochodów osobowych na drodze krajowej nr 8 w 2009 roku wyniosło 11.617 pojazdów, natomiast samochodów ciężarowych 4.916 pojazdów.

W planowanym projekcie planuje się szereg działań inwestycyjnych w zakresie rozbudowy oraz modernizacji infrastruktury drogowej, które mają zapewnić ogólną poprawę stanu jakości powietrza na terenie gminy. Planowanym działaniem jest prowadzenie stałej współpracy z zarządcami dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w zakresie wyznaczania potrzeb modernizacji ciągów komunikacyjnych. Prognozuje się, iż realizacja działań związanych z modernizacją i rozbudową infrastruktury drogowej w gminie w znaczący sposób wpłynie na poprawę jakości powietrza w gminie.

Ocena jakości powietrza na terenie Województwa Wielkopolskiego została dokonana w odniesieniu do stref, w tym aglomeracji, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Jakość powietrza na terenie województwa podlegała ocenie zgodnie z Ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U.08.25.150) oraz z innymi rozporządzeniami tj.

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r., w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.08.47.281),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 marca 2008 r., w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U.08.52.310).

Biorąc pod uwagę **ocenę jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia** oraz pod **kątem ochrony roślin** Gmina Bralin zaliczana jest do strefy „Ostrowsko - Kępińskiej” o ogólnej powierzchni 2.541km², posiadającej kod **PL.30.12.z.03**. Zgodnie z przeprowadzoną oceną dla wszystkich zanieczyszczeń, tj.: NO₂, SO₂, C₆H₆, Pb, CO, As, Cd, Ni oraz B(a)P w latach 2007-2009, Gmina Bralin zlokalizowana w strefie ostrowsko-kępińskiej należy do **klasy A**. Stężenia ww. związków nie przekraczają poziomów dopuszczalnych oraz docelowych. Wyjątek stanowi stężenie pyłu PM₁₀, który został przekroczony w 2007 roku (**klasa C**), jest to równoznaczne z koniecznością opracowania Programu Ochrony Powietrza (POP). Przekroczenia poziomu ww. substancji występują głównie w sezonie zimowym (sezonie grzewczym), kiedy emisja niska z sektora komunalno - bytowego w znaczny sposób wpływa na pogorszenie warunków aerosanitarnych obszaru. W 2008 oraz 2009 roku stężenie PM₁₀ uległo obniżeniu, przez co strefa ostrowsko – kępińska została zaklasyfikowana do klasy A.

Ozon jest wtórnym zanieczyszczeniem powstającym w większych stężeniach przy sprzyjających warunkach meteorologicznych, w atmosferze zawierającej tzw. prekursorzy ozonu (np. tlenki azotu, węglowodory) uczestniczące w procesie powstawania ozonu w troposferze. **Ocena zanieczyszczeń ozonu** w latach 2007 – 2009 roku została przeprowadzona dla kryteriów ochrony zdrowia oraz dla ochrony roślin. Gmina Bralin pod względem oceny zawartości ozonu w powietrzu zaliczana jest do strefy wielkopolskiej. W latach 2007 – 2009 strefę wielkopolską zaliczono do klasy C ze względu na przekroczenie poziomu docelowego dla ozonu. Przekroczenie tego poziomu oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń oraz zakwalifikowanie strefy do opracowania Programów Ochrony Powietrza. Stężenie ozonu w powietrzu oceniane

pod kątem ochrony roślin przekroczyło poziom docelowy i zostało zaklasyfikowane do klasy C, zarówno w roku 2007, 2008 jak i 2009. Konieczne jest zatem opracowanie POP – programu ochrony powietrza dla tego zanieczyszczenia. Termin osiągnięcia docelowego poziomu ozonu w powietrzu, określony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, określony jest na rok 2010. W latach 2007-2009 roku został także przekroczony poziom celu długoterminowego dla ozonu po kątem ochrony zdrowia oraz ochrony roślin. Poziom celu długoterminowego nie wymaga przygotowywania Programu Ochrony Powietrza. Jednak osiągnięcie do 2020 roku poziomów celu długoterminowego dla ozonu, jest jednym z głównych celów wojewódzkich programów ochrony środowiska.

Utrzymanie dobrej jakości powietrza, a nawet jego poprawę, można uzyskać przez ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne, stworzenie warunków rozwoju dla gazyfikacji gminy (budowy sieci gazowej wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjnych, doprowadzenie sieci do miejscowości o zwartej zabudowie), likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (zmiana nośnika energii z węgla np. na gaz), poprawę nawierzchni dróg, budowę obwodnic, a przede wszystkim poprzez zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

4.2.4. Stan przyrody i różnorodności biologicznej

Zgodnie z danymi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, Gmina Bralin położona jest poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.). Jediną formą ochrony przyrody występującą w obszarze gminy są pomniki przyrody. Aktualnie tą formą ochrony objętych jest w gminie 7 dębów szypułkowych */Quercus robur L./* – (nr rejestru 140), „Dęby Bralińskie”, których wiek ocenia się na 600 – 800 lat, o obwodzie pierśnicy 410 - 628 cm. Drzewa pomnikowe zlokalizowane są przy leśniczówce na zachodnim skraju miejscowości Bralin.

Ochroną całkowitą w gminie zostały objęte następujące gatunki roślin: krzewy i krzewinki: wawrzynek wilczczyko */Daphne mezereum/*, wiciokrzew pomorski */Lonicera periclymenum/*, bluszcz pospolity */Hedera helix/*, kłokoczka południowa */Staphylea pinnata/*, rośliny zielne: skrzyp olbrzymi */Equisetum maximum/*, sasanka */Pulsatilla/*, miłek wiosenny */Adonis vernalis/*, śnieżyczka przebiśnieg */Galanthus nivalis/*, grzyby: szmaciak gałęzisty */Sparassis crispa/*, sromotnik bezwstydy */Phallaceae/*.

Wśród gatunków roślin objętych ochroną częściową można wymienić: krzewy i krzewinki: bagno zwyczajne */Ledum palustre/*, rośliny zielne: paprotka zwyczajna */Polypodium vulgare/*, kopytnik pospolity */Asarum europaeum/*, pierwiosnka lekarska */Primula officinalis/*, marzanka wonna */Asperula odorata/*, konwalia majowa */Conwallaria maialis/*, turzyca piaszkowa */Carex arenaria/*.

Szata roślinna występująca na terenie gminy spełnia następujące funkcje:

- sanitarno-higieniczną polegającą przede wszystkim na wzbogacaniu powietrza w tlen i zmniejszaniu w atmosferze ilości dwutlenku węgla,
- ochronną – polegającą na ochronie gleb przed nadmierną erozją wietrzną, jak również stanowiącą ostoję i schronienie dla świata zwierzęcego,
- retencyjną – polegającą na retencionowaniu zasobów wodnych (opadów atmosferycznych i wód podziemnych),

- dekoracyjną wynikającą w dużej mierze z naturalnych cech roślinności (kształt, barwa), uzyskiwane dzięki temu efekty plastyczne - dekoracyjne korzystnie oddziałują na psychikę człowieka,
- produkcyjną – polegającą na pozyskiwaniu naturalnych surowców – drewno, grzyby.

Obszary o szczególnych walorach przyrodniczych na których mogą występować gatunki chronione, czy też uprawy rolne poddawane są następującym zagrożeniom i degradacji:

- wypalanie traw i osuszanie terenów,
- zmiana łąk kośnych i pól na monokultury roślin pastewnych i zbożowych,
- zanieczyszczenia powiązane z ruchem komunikacyjnym,
- zanieczyszczenia pyłowe ze źródeł niskiej emisji,
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych w następstwie eutrofizacji cieków wodnych,
- niezrekultywowane wyrobiska poeksploatacyjne kruszywa naturalnego,
- zanieczyszczenia punktowe z dzikich składowisk odpadów, które powodują zmianę siedlisk a w następstwie przekształcenie roślinności,
- niszczenie siedlisk przez ich zamianę na tereny zamieszkałe, drogi itp.

Ochrona terenów zieleni jest obowiązkiem gmin, które podejmują działania w kierunku rozwoju tych terenów. Rygorom ochronnym poddane są parki, zadrzewienia itp. Tworzenie nowych założeń parkowych oraz kształtowanie miejskiej zieleni urządzonej wpłynie na poprawę ich struktury przyrodniczej. Szczególnie ważna będzie renowacja parków oraz terenów zieleni usytuowanych wzdłuż skarp i dolin rzecznych znajdujących się na terenie gminy.

4.2.5. Stan klimatu akustycznego

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) definiuje hałas jako: dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest sumaryczny poziom hałasu danego obszaru. W decydującym stopniu zależy on od jego urbanizacji oraz rodzaju emitowanego hałasu, tj.:

- hałasu komunikacyjnego od dróg i szyn, który rozprzestrzenia się na odległe obszary ze względu na rozległość źródeł;
- hałasu przemysłowego obejmującego swym zasięgiem najbliższe otoczenie;
- hałasu komunalnego towarzyszącego obiektom sportu, rekreacji i rozrywki.

Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg oraz organizacja ruchu drogowego. Na obszarze gminy największe zagrożenie występuje wzdłuż największego szlaku drogowego, jakim jest droga krajowa nr 8 (jednocześnie droga międzynarodowa E-87). Na drodze krajowej nr 8 Warszawa – Wrocław koncentruje się dość znaczny ruch pojazdów. Zgodnie z Generalnym Pomiarem Ruchu wykonanym w 2005 roku, na odcinku Syców – granica województwa – Kępno natężenie ruchu wynosiło 14.322 pojazdów samochodowych. Ruch pojazdów na terenie gminy przechodzi przez wsie Chojęcín-Szum, Bralin i Gola przyczyniając się do hałasu komunikacyjnego będącego dokuczliwym problemem (dopuszczalny poziom hałasu dla dróg na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wynosi 55 dB w dzień i 50 dB w nocy). Hałas komunikacyjny występuje również w znacznym natężeniu wzdłuż dróg powiatowych. Stanowi jednak mniejsze zagrożenie. Wynika to bowiem z faktu, że przy natężeniu ruchu na poziomie 800 pojazdów/dobę, a taki kształtuje się głównie (przypuszczalnie - ostatnie badania natężenia

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

ruchu prowadzono w roku 2005) właśnie na drogach powiatowych przechodzących przez gminę Bralin, zasięg oddziaływania akustycznego jest nieduży. Pomiar poziomu hałasu na terenie gminy Bralin wykonano w 2005 roku (28-29.09.2005r.), na drodze krajowej nr 8 (kilometraż 190+400). Punkt pomiarowy zlokalizowany był na ulicy 3-go Maja. Droga posiada asfaltową nawierzchnię. Stan nawierzchni można określić jako dobry.

Maksymalne natężenie ruchu w kierunku Kępna wynosiło 418 poj./h przy 22% udziale samochodów ciężarowych, natomiast minimalne natężenie ruchu wynosiło 90 poj./h przy 44% udziale samochodów ciężarowych. Średnie natężenie ruchu dla pory dziennej wynosiło 337poj./h przy średnim 23% udziale samochodów ciężkich, natomiast dla pory nocnej średnie natężenie ruchu wynosiło 144 poj./h przy średnim 40% udziale samochodów ciężkich w całkowitym strumieniu ruchu.

Maksymalne natężenie ruchu w kierunku Wrocławia wynosiło 446 poj./h przy 11% udziale samochodów ciężarowych, natomiast minimalne natężenie ruchu wynosiło 105 poj./h przy 31% udziale samochodów ciężarowych. Średnie natężenie ruchu dla pory dziennej wynosiło 328 poj./h przy średnim 15% udziale samochodów ciężkich, natomiast dla pory nocnej średnie natężenie ruchu wynosi 143 poj./h przy średnim 37% udziale samochodów ciężkich w całkowitym strumieniu ruchu. Średnia prędkość pojazdów samochodowych wynosiła około 56km/h. Dla pory nocnej wartość ta wzrastała. Wyniki pomiarów poziomu hałasu na terenie Gminy Bralin przedstawia tabela 44.

Tabela 44. *Zmierzone wartości poziomu równoważnego*

Pora doby	Poziom dopuszczalny	Wartości równoważnego poziomu dźwięku (zmierzone)	Wartości równoważnego poziomu dźwięku (obliczone)	Różnica pomiędzy hałasem zmierzonym, a poziomem dopuszczalnym	Niepewność oszacowywania wyników pomiarów
Dzień (6.00 – 22.00)	60,0 dB	70,5 dB	70,3dB	10,5dB	1,0dB
Noc (22.0 – 6.00)	50,0 dB	68,0 dB	68,9dB	18,0dB	1,0dB

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Poznaniu

System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla stanu akustycznego środowiska głównie z tytułu transportu drogowego, w tym przede wszystkim ruchu tranzytowego pojazdów ciężkich. Punktem wyjściowym winno być więc prowadzenie monitoringu hałasu na terenie gminy która dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Dotyczy to przede wszystkim ruchliwych tras komunikacyjnych – droga krajowa nr 8, która ma stać się drogą ekspresową.

Pomocne w ocenie oddziaływania akustycznego na terenie gminy będą mapy akustyczne. Zgodnie z art. 179 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska zarządzający drogą przedkłada niezwłocznie po wykonaniu: fragment mapy akustycznej obejmującej dany powiat – właściwemu Marszałowi oraz Staroście oraz fragment mapy akustycznej obejmującej określone województwo – właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska. Ponadto zgodnie z rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, tereny wymagające ochrony akustycznej należy sytuować w odpowiedniej odległości gwarantującej zachowanie na tych terenach dopuszczalnych poziomów hałasu (poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania drogi) lub w odległości mniejszej przy zastosowaniu skutecznych środków ograniczających emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

Hałas kolejowy może również stanowić dość znaczące negatywne oddziaływanie dla środowiska przyrodniczego i społecznego, jednak na terenie gminy ma on charakter sporadyczny (tylko ruch towarowy).

Drugim źródłem hałasu są zakłady przemysłowe i odbywające się w nich procesy technologiczne. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od rodzaju maszyn i urządzeń hałasotwórczych, izolacyjności obudowy hal przemysłowych, prowadzonych procesów technologicznych oraz od funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nimi terenów.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych i warsztatów rzemieślniczych jest obowiązkiem ich właściciela (lub innego podmiotu posiadającego do niego tytuł prawny). Specyfiką hałasu przemysłowego jest jego długotrwałość występowania (zmianowy charakter pracy), a także czasowe krótkotrwałe duże natężenia. Presja hałasu przemysłowego staje się w ostatnich latach mniejsza. Oddawane do użytkowania zakłady są prawidłowo projektowane pod kątem minimalizacji emisji hałasu do środowiska, co zapewniają (wymuszają) obowiązujące przepisy. Zakłady istniejące podejmują w większości niezbędne działania organizacyjne i techniczne ograniczające emisję hałasu do wartości zapewniających właściwy standard jakościowy środowiska.

W 2008 roku WIOŚ kontynuował działalność kontrolną w zakresie hałasów przemysłowych. Na terenie Województwa Wielkopolskiego przeprowadzono ogółem 113 kontroli. Kontrole obejmowały głównie zakłady przemysłu drzewnego, meblarskiego, rolno-spożywczego, branży metalowej, zakłady usługowe, puby, restauracje itd.

Do zakładów przemysłowych będących źródłem hałasu należą przede wszystkim przedsiębiorstwa posiadające decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu. W ostatnich latach WIOŚ Poznań nie prowadził działań kontrolnych na terenie Gminy Bralin. Ze względu na brak aktualnych badań emisji hałasu z podmiotów nie jest możliwa faktyczna rzeczowa ocena środowiska akustycznego wokół nich.

W celu ograniczenia emisji hałasu wykonywany jest szereg działań, tj.:

- wymiana hałaśliwych urządzeń,
- zwiększenie izolacyjności akustycznej przegród budowlanych w pomieszczeniach produkcyjnych, m. in. poprzez wymianę okien i drzwi, zastosowanie kotar dźwiękochłonnych,
- zastosowanie ekranów akustycznych i obudów dźwiękochłonnych,
- montaż wywietrzników z tłumikami hałasu,
- wygłuszanie wnętrza hałaśliwych komór wentylatorów,
- nasadzenie zieleni dźwiękoizolacyjnej,
- wymiana nawierzchni dróg komunikacji wewnętrznej,
- przeniesienie części produkcji do nowo budowanego obiektu, który spełnia wymagania w zakresie ochrony przed hałasem.

4.2.6. Stan środowiska pod względem poziomu pól elektromagnetycznych

Pola elektromagnetyczne występują w otaczającym nas środowisku, w postaci pola wytwarzanego w sposób naturalny lub sztuczny o różnych częstotliwościach. Głównym celem ochrony przed PEM jest zapewnienie jak najlepszego stanu środowiska, poprzez utrzymywanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczanych, lub co najmniej na tych poziomach. Źródłami pól elektromagnetycznych wytwarzanych w sposób sztuczny, na terenie województwa wielkopolskiego są:

- stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia (110kV i więcej),
- stacje nadawcze radiowe i telewizyjne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej.

W 2008 roku monitoring pól elektromagnetycznych (PEM) realizowany był w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie

zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645). Zgodnie z tym rozporządzeniem monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w 135 punktach pomiarowych (po 45 na rok), rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa. Pomiary wykonywane są w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od rzutu anten instalacji emitujących pola elektromagnetyczne na powierzchnię terenu.

Główne źródła promieniowania elektromagnetycznego w gminie:

- 3 anteny sektorowe typu K 739 650,
- 2 anteny paraboliczne linii radiowych MW Andrew VHLP2-220,
- 2 anteny paraboliczne linii radiowych MW Andrew VHLP4-220,
- antena paraboliczna linii radiowej MW Andrew VHLP2-180,
- 3 anteny sektorowe typu 7782.00,
- antena radioliniowa typu RLA 23-03.

W ostatnich latach WIOŚ Poznań nie prowadził działań kontrolnych na terenie Gminy Bralin. Takie badania prowadzone były na terenie Powiatu Kępińskiego w mieście Kępno na Osiedlu Odrodzenia. Pomiary wykonywano miernikiem PMM 8053A z sondą pomiarową PMM EP408 (zakres pomiarowy: 1 MHz – 40 GHz). W przedmiotowym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz), a zmierzony poziom składowej elektrycznej pola < 0,8 V/m.

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska celem wykonania pomiarów było wyłącznie określenie poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w miejscach dostępnych dla ludności. Nie było natomiast celem pomiarów określenie wpływu poszczególnych obiektów emitujących fale elektromagnetyczne na poziom pól w środowisku. Uzyskane wyniki nie mogą stanowić podstawy do wnioskowania o wielkości emisji pól elektromagnetycznych ze źródeł (obiektów) znajdujących się w pobliżu miejsc, w których realizowano pomiary

Na terenie Gminy Bralin oraz w Mieście Kępno brak jest aktualnych badań emisji pól elektromagnetycznych.

4.3. Potencjalny wpływ na środowisko w przypadku braku opracowanego dokumentu

Opracowany projekt dokumentu „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin” prezentuje kierunki działań w celu ogólnej poprawy środowiska przyrodniczego gminy. Założone cele i działania uwzględniają obowiązujące przepisy prawa, a ich realizacja w pozytywny sposób wpłynie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego gminy, tj. wody powierzchniowe i podziemne, rzeźbę terenu, powietrze atmosferyczne, hałas itd. W wyniku ciągłego rozwoju gospodarczego oraz zwiększającego się zapotrzebowania na surowce brak realizacji celów i zadań ekologicznych zapisanych w Programie przyczyni się do pogorszenia stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego.

Brak opracowania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin będzie równoważny z brakiem realizacji celów i działań ekologicznych wskazanych w projekcie. Będzie to powodowało, iż stan środowiska przyrodniczego gminy będzie ulegał pogorszeniu. W wyniku przeprowadzenia analizy prognozuje się, iż głównymi działaniami, które będą wywierały negatywne oddziaływanie na środowisko będą:

- niedostatecznie rozbudowana infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowe, zwłaszcza w miejscowościach korzystających z wodociągów oraz na obszarach rekreacji, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej, usytuowanych w sąsiedztwie zbiorników wodnych,

- niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i naturalnych (np. gnojowica), a także środków ochrony roślin (obecnie w ilościach malejących), niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach,
- niezrekultywowane, wyrobiska poeksploatacyjne kruszywa naturalnego,
- zanieczyszczenia punktowe z dzikich składowisk odpadów, które powodują zmianę siedlisk a w następstwie przekształcenie roślinności,
- niszczenie siedlisk przez ich zamianę na tereny zamieszkałe, drogi itp.,
- pożary lasów,
- wypalanie traw,
- rozwój przemysłu – powodującego pogorszenie się ogólnego stanu środowiska,
- rosnącą liczbą inwestycji w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo,
- przebieg przez ekosystemy leśne ciągów komunikacyjnych, stanowiących bariery dla przemieszczania się zwierzęcy.

4.4. Potencjalny wpływ na środowisko w wyniku realizacji ustaleń zawartych w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin

Podstawowym celem aktualizacji Programu Ochrony Środowiska jest charakterystyka wszystkich problemów związanych z ochroną środowiska oraz prawidłowym kształtowaniem środowiska przyrodniczego na terenie gminy. Program wskazuje tzw. „punkty zapalne” w środowisku, wywołane nie zrównoważonym rozwojem gospodarczym oraz przedstawia konkretne propozycje działań zmierzających do stopniowej likwidacji zagrożeń.

Wdrożenie zaproponowanych w aktualizacji działań wpłynie w sposób pozytywny zarówno na środowisko przyrodnicze gminy oraz jej mieszkańców. Prognozowane zmiany stanu środowiska wynikające z realizacji ustaleń projektu Programu będą następujące:

- poprawa stanu powietrza atmosferycznego – ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez eliminację wykorzystywania konwencjonalnych źródeł energii w kotłowniach lokalnych oraz gospodarstwach domowych, eliminacja emisji poprzez modernizację ciągów komunikacyjnych oraz modernizację taboru, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii,
- poprawa jakości środowiska gruntowo – wodnego gminy – rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie gminy, modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody, wspieranie działań mających na celu zagospodarowanie wód opadowych w gospodarstwach domowych i zakładach przemysłowych,
- zapobieganie degradacji powierzchni ziemi - kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb oraz podejmowanie działań zmniejszających poziom zakwaszenia gleb, wspieranie przedsięwzięć mających na celu tworzenie i rozwój gospodarstw ekologicznych oraz wspieranie rolnictwa integrowanego,
- minimalizacja możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu w środowisku – poprzez integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem – przestrzeganie odległości lokalizacji obiektów mieszkaniowych od pasa drogowego,
- ochrona mieszkańców przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych - przestrzeganie granic stref ochronnych zgodnie z ocenami oddziaływania na środowisko dla urządzeń nadawczych, budowa nowych stacji transformatorowych oraz remonty i modernizacja istniejącej sieci niskiego napięcia.

V. OCENA I ANALIZA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

5.1. Potencjalne znaczące oddziaływania realizowanego dokumentu

Opracowany Program Ochrony Środowiska prezentuje aktualny stan komponentów środowiska przyrodniczego gminy. Wskazane w opracowaniu działania zmierzają do: racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrona zasobów kopalin), ochrony powietrza, ochrony przed hałasem (zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów i pyłów, zminimalizowanie możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu), ochrony wód (zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, właściwa gospodarka wodno-ściekowa), ochrony gleb, ochrony zasobów przyrodniczych (zachowanie zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwój zasobów leśnych, racjonalna eksploatacja lasów) oraz prowadzenia skutecznej akcji edukacyjno-informacyjnej gwarantującej powodzenie realizacji wyżej wymienionych działań.

Realizacja projektu pozwoliła wykazać szczegółowe zadania, które mogą oddziaływać na środowisko przyrodnicze gminy. Do takich oddziaływań można zaliczyć rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej lub modernizację istniejących ciągów komunikacyjnych w gminie. Poniżej przedstawiono wpływ założeń aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin na poszczególne komponenty środowiska. Ponadto przewidywana ocena znaczących oddziaływań, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na poszczególne komponenty środowiska w gminie przedstawiono w tabeli 3.

Wpływ na klimat oraz jakość powietrza atmosferycznego gminy

Realizacja działań zapisanych w projekcie pozwoli wyeliminować negatywne oddziaływanie zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego gminy, a tym samym wpłynie pozytywnie na warunki klimatyczne gminy. Pozytywny wpływ na jakość powietrza będzie miała realizacja działań związanych z eliminowaniem węgla jako paliwa w kotłowniach komunalnych na rzecz paliw niskoemisyjnych (drewno, wierzba energetyczna, gaz, olej opałowy). Opracowany projekt zakłada także zmniejszenie emisji z procesów technologicznych poprzez modernizację istniejących kotłowni zakładowych w celu ich dostosowania do termicznego przekształcania odpadów powstających w procesie produkcji, zgodnie z wymogami ochrony środowiska.

Dość znaczący pozytywny wpływ na poprawę jakości powietrza oraz warunków klimatycznych prognozuje się w wyniku realizacji działań związanych z rozwojem energetyki odnawialnej. Aktualnie na terenie gminy wykorzystuje się promieniowanie słoneczne w postaci zainstalowanych kolektorów słonecznych wykorzystywanych przez użytkowników prywatnych. Ponadto ten typ energii wykorzystywany jest w przedszkolu „Kwiaty Polskie” na terenie gminy. Dodatkowo w gminie wykorzystywane są pompy ciepła do ogrzewania budynków. Na terenie Szkoły Podstawowej zainstalowano kaskadę pomp ciepła i w wyniku funkcjonowania tego urządzenia ogrzewany jest budynek szkoły wraz z salą gimnastyczną. Na terenie Urzędu Gminy Bralin zainstalowano kocioł opalany zrębkami służący do ogrzewania budynku urzędu. W opracowanym Programie zakłada się rozwój wykorzystania energii odnawialnej. Planuje się uwzględnienie w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego obszarów na których będzie możliwy rozwój energetyki odnawialnej. Na etapie opracowywania projektu brak jest danych dot. potencjalnych obszarów na których planuje się wykorzystywanie innych form energii odnawialnej, np. energia wiatrowa. Rozpatrując szerszy horyzont czasowy realizacja

takich działań winna być związana z szeroką i szczegółową analizą wpływu oddziaływania tych obiektów na florę i faunę gminy.

Negatywne krótkookresowe oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego może wystąpić podczas wszystkich prac budowlanych, tj. budowa nowych ciągów komunikacyjnych w gminie, modernizacja dróg, budowa nowych odcinków sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, budowa sieci gazowej. Realizacja takich zadań jak budowa dróg, czy budowa nowych odcinków sieci będzie ingerowała w środowisko przyrodnicze gminy, spowoduje degradację pokrywy glebowej oraz spowoduje krótkookresowe pylenie podczas realizacji inwestycji. W długoterminowej perspektywie wpłynie to w sposób pozytywny na jakość powietrza atmosferycznego gminy.

Wpływ na środowisko gruntowo-wodne, powierzchnię ziemi i krajobraz na terenie gminy

Prawidłowa realizacja działań zapisanych w projekcie pozwoli wyeliminować wystąpienie potencjalnych zagrożeń środowiska gruntowo-wodnego gminy.

Sukcesywna budowa, wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej, budowa sieci kanalizacyjnej wpłynie w pozytywny sposób na poprawę środowiska gruntowo – wodnego gminy. Realizacja działań zapisanych w Programie wyeliminuje możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska.

Kolejnym planowanym działaniem, które będzie w sposób pozytywny wpływać na środowisko wodno-gruntowe gminy będzie realizacja Programu przydomowych oczyszczalni ścieków dla tej części gminy gdzie nie możliwe jest wybudowanie sieci kanalizacyjnej. Realizacja działania zapobiegać będzie niekontrolowanemu zrzutom ścieków poprzez zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy dostępu do odpowiednich rozwiązań technologicznych umożliwiających zagospodarowanie powstających ścieków.

Negatywne krótkookresowe oddziaływania mogą być spowodowane realizacją działań związanych z wszystkimi pracami budowlanymi, tj. budowa nowych ciągów komunikacyjnych czy budowa sieci. Przy realizacji budów może dochodzić do zaburzenia stosunków wodnych na etapie budowy. Ponadto realizacja działań wpłynie na degradację ogólnej pokrywy glebowej. Długoterminowo prognozuje się występowanie oddziaływania nieskumulowanego związanego z budową ciągów komunikacyjnych, możliwe jest przedostawanie zanieczyszczeń ze spływających ciągów komunikacyjnych bezpośrednio do środowiska gruntowo – wodnego. Ograniczenie wystąpienia negatywnych oddziaływań możliwy jest poprzez odpowiedni dobór lokalizacji planowanej inwestycji. Podczas realizacji danej inwestycji należy brać pod uwagę lokalne uwarunkowania, które w jak najmniejszy sposób będą wpływały na degradację środowiska. Przeciwdziałanie wystąpieniu negatywnych oddziaływań winno odbywać się na etapie planowania danej inwestycji. Opracowanie właściwego projektu, który uwzględniałby potrzeby ochrony środowiska oraz zasady zrównoważonego rozwoju, zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli w znacznym stopniu ograniczyć negatywne oddziaływania.

Wpływ na obszary Natura 2000

Na terenie obszarze gminy objętym przedmiotowym opracowaniem nie występują żadne obszary należące do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. W związku z tym prognozuje się iż realizacja działań uwzględnionych w Programie nie będzie powodowała negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000.

Wpływ na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, przyrodę, obszary o szczególnych właściwościach naturalnych oraz zasoby naturalne gminy

Zgodnie z założeniami Programu Ochrony Środowiska realizacja niektórych zadań założonych w Programie może wywierać krótkookresowy negatywny wpływ na różnorodność biologiczną gminy. Planowane inwestycje mogą wywierać negatywne oddziaływanie na organizmy żywe. Związane jest to przede wszystkim z realizacją działań

inwestycyjnych, tj. budowa dróg, rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze gminy. Podczas ich realizacji mogą nastąpić negatywne oddziaływania związane z oddziaływaniem hałasu oraz usunięciem części roślinności.

Dodatkowo jednym z planowanych działań jest poprawa parametrów energetycznych budynków (wymiana okien i ocieplenie budynków) – przede wszystkim budynki użyteczności publicznej, tj.: termomodernizacja Urzędu Gminy w Bralinie, termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Bralinie i Nowej Wsi Książęcej. Podczas planowania procesów termomodernizacyjnych należy brać pod uwagę ich położenie oraz fakt, że przeprowadzanie prac może bezpośrednio oddziaływać na potencjalne siedliska ptaków, w tym jerzyka (*Apus apus*) oraz wróbla (*Passer domesticus*). Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody, w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Przed podejmowaniem jakichkolwiek prac inwestycyjnych należy przeprowadzić inwentaryzację budynków przewidzianych do termomodernizacji pod względem występowania w ich pobliżu ww. gatunków ptaków. W razie stwierdzenia występowania tych gatunków należy dostosować termin oraz sposób wykonania prac do okresów lęgowych ptaków.

Wpływ na zdrowie i życie ludzi

Realizacja działań zapisanych w projekcie Programu będzie wywierała pozytywny wpływ dla zdrowia ludzi. Cele i kierunki zawarte w projekcie mają na celu uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej. Sukcesywna budowa, wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej oraz budowa sieci kanalizacyjnej wpłynie w pozytywny sposób na poprawę stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Realizacja działań zapisanych w Programie wyeliminuje możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska. Ponadto działania zapisane w Programie dotyczą racjonalnego gospodarowania wodami. Wykonanie działań przyczyni się do ograniczenia zużycia wody oraz szczególnie cennych wód podziemnych wykorzystywanych na cele przemysłowe przez zakłady. Inwestycje związane z sukcesywną wymianą i renowacją wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej, zminimalizowanie strat wody na przesyle wody wodociągowej oraz modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody, przyczynią się do ogólnej poprawy jakości wody pitnej, a tym samym wpłyną pozytywnie na standard życia mieszkańców gminy.

Innym działaniem, które będzie wywierało pozytywny wpływ na życie i zdrowie mieszkańców gminy jest systematyczna likwidacja dzikich składowisk odpadów mogących tworzyć się na terenie gminy. Po pierwsze wpłynie to na estetykę otoczenia gminy, ale także będzie wywierać pozytywny wpływ na zapobieganie przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego.

Przewiduje się, także że realizacja działań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska związanych z ochroną klimatu akustycznego wpłyną pozytywnie na zdrowie i życie ludzi. Emisja hałasu związana będzie głównie z realizacją działań inwestycyjnych, tj. budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, budowa i modernizacja ciągów komunikacyjnych na obszarze gminy czy działania termomodernizacyjne. Podczas realizacji tych działań hałas będzie oddziaływał na najbliższą zabudowę. Ponadto wykonanie wszystkich zaplanowanych działań związanych z rozbudową ciągów komunikacyjnych w gminie może przyczynić się do zwiększenia ruchu pojazdów, co w konsekwencji spowoduje zwiększenie emisji hałasu komunikacyjnego. W wyniku działań zapisanych w Programie prognozuje się zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko akustyczne gminy. W ramach planowanych działań uwzględniono zadania związane z ochroną przed hałasem komunikacyjnym, dot. integrowania opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem – przestrzeganie odległości lokalizacji obiektów mieszkaniowych od pasa drogowego. Ponadto w Programie uwzględniono zadania związane z ochroną przed hałasem przemysłowym, tj. wyznaczenie stref ochronnych wokół przedsiębiorstw, w

obrębie których nie należy lokalizować budynków mieszkaniowych (Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego). Działania związane z ochroną środowiska akustycznego w gminie będą realizowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn. 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826). Na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz terenach mieszkaniowo – usługowych obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku. Tereny wymagające ochrony akustycznej w gminie należy wyznaczać w odpowiedniej odległości od obiektów stanowiących źródło hałasu gwarantującego zachowanie na tych terenach dopuszczalnych poziomów hałasu (poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania szlaków komunikacyjnych lub innych obiektów) lub w odległości mniejszej przy zastosowaniu skutecznych środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych ograniczających emisję hałasu na terenach chronionych akustycznie co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

Program Ochrony Środowiska prezentuje także aktualne dane dot. środowiska akustycznego wokół głównego ciągu komunikacyjnego na terenie gminy, którym jest droga krajowa nr 8. W wyniku prowadzonych badań stwierdzono, iż system komunikacyjny stwarza zagrożenia dla stanu akustycznego środowiska głównie z tytułu transportu drogowego, w tym przede wszystkim ruchu tranzytowego pojazdów ciężkich. Badania środowiska akustycznego wykazały przekroczenia poziomów dopuszczalnych na drodze krajowej nr 8 (kilometraż 190+400). Punkt pomiarowy zlokalizowany był na ulicy 3-go Maja. Droga posiada asfaltową nawierzchnię, a stan nawierzchni określono jako dobry. W ramach ochrony przed hałasem komunikacyjnym w Programie Ochrony Środowiska uwzględniono także realizację działań związanych ze stosowaniem skutecznych środków technicznych, technologicznych oraz organizacyjnych w ramach ochrony środowiska akustycznego wokół drogi krajowej nr 8. Realizacja działania ma pozwolić na przywrócenie środowiska akustycznego wokół drogi krajowej nr 8 do właściwego stanu, zgodnie z art. 112 Prawo ochrony środowiska, tj. ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, m.in. poprzez zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Wpływ na dobra materialne i zabytki

Zgodnie z przeprowadzoną analizą prognozuje się, iż realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska nie będzie powodować negatywnego oddziaływania na obiekty objęte ochroną konserwatorską oraz dobra materialne gminy. Prognozuje się natomiast pozytywny wpływ na dobra materialne oraz zabytki, co związane będzie bezpośrednio z realizacją zadań związanych z zapewnieniem wysokiej jakości powietrza oraz rozwojem energetyki odnawialnej. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza przyczyni się do zmniejszenia niszczenia fasad budynków, w tym także objętych ochroną konserwatorską.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą realizacja proponowanych działań zapisanych w Programie nie będzie wywierała znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, gdyż w większości przypadków wpłynie pozytywnie na jakość poszczególnych komponentów przyrodniczych gminy. Ponadto realizacja działań zaproponowanych w projekcie pozwoli na dostosowanie do polskich oraz unijnych przepisów.

Przewidywaną ocenę znaczących oddziaływań, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na poszczególne komponenty środowiska w gminie przedstawiono w tabeli 3.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Tabela 3. Przewidywana ocena znaczących oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska w gminie

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel 1: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych											
Wprowadzenie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych (ulgi podatkowe, możliwość współfinansowania)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wdrażanie energii otrzymywanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii, Zaprowadzenie katalogu ofert dostępnych technologii i udostępnienie ich zainteresowanym	0	+ B D	+ B D	+ B D	0	+ B D	0	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D
Promocja oszczędności energii cieplnej elektrycznej oraz proekologicznych nośników energii	0	+ Sk C	+ Sk C	+ Sk C	0	+ Sk C	0	+ Sk C	0	0	0
Udział w upowszechnianiu informacji na temat zasad i możliwości termomodernizacji budynków	0	0	+ K C	0	0	+ K C	0	+ K C	0	0	0

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Poprawa parametrów energetycznych budynków (wymiana okien i ocieplenie budynków) – przede wszystkim budynki użyteczności publicznej, tj.: Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Bralinie i Nowej Wsi Książęcej	0	- K C	+ B S - K C	- K C	- K C	+ B Sk S - K C	- K C	+ B Sk S - K C	0	0	0
Uwzględnienie w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego obszarów rozwoju energetyki odnawialnej	0	+ K C	+ K C	+ K C	0	+ K C	0	+ K C	0	+ K C	+ K C
CEL 2: Zapewnienie wysokiej jakości powietrza (redukcja emisji pyłów i gazów niszczących warstwę ozonową)											
Kontrola przedsiębiorstw w zakresie emisji pyłów i gazów do powietrza	0	+ P C	+ P C	+ P C	+ P C	+ P C	+ P C	+ P C	+ P C	+ P C	+ P C
Modernizacja istniejących kotłowni zakładowych celem ich dostosowania do termicznego przekształcania odpadów powstających w procesie produkcji meblowej, zgodnie z wymogami ochrony środowiska	0	+ B D - K C	+ B D - K C	- K C	- K C	+ B D - K C	- K C	+ B D - K C	0	+ B D	0
Eliminowanie węgla jako paliwa w kotłowniach komunalnych na rzecz paliw niskoemisyjnych (drewno, wierzba energetyczna, gaz, olej opałowy)	0	+ B D	+ B D	0	0	+ B D	0	+ B D	0	+ B D	0

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Budowa sieci gazowej na obszarze gminy, tj.: Realizacja I etapu gazyfikacji gminy – w miejscowości Bralin i części Chojęcina	0	+ B S - K C	+ B S - K C	- K C	- K C	+ B S - K C	0	+ B S - K C	0	0	0
Współpraca gminy z zarządcami dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w zakresie wyznaczania potrzeb modernizacji ciągów komunikacyjnych, tj. Budowa, przebudowa i modernizacja ulic w m. Bralin	0	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S	0	0
Bieżąca naprawa dróg i ciągów komunikacyjnych gminnej ze szczególnym uwzględnieniem terenów skanalizowanych	0	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S - K C	+ B S	0	0
CEL 3: Zminimalizowanie możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu w środowisku											
Integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem – przestrzeganie odległości lokalizacji obiektów mieszkaniowych od pasa drogowego	0	+ P D	+ B D	0	0	0	0	0	0	0	0

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Stosowanie skutecznych środków technicznych, technologicznych oraz organizacyjnych w ramach ochrony środowiska akustycznego wokół drogi krajowej nr 8	0	+ B S	+ B S	0	0	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	0	0
Wyznaczenie stref ochronnych wokół przedsiębiorstw, w obrębie, których nie należy lokalizować budynków mieszkalnych (Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego)	0	0	+ P D	0	0	0	0	0	0	0	0
CEL 4: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi											
Uwzględnienie w MPZP zagadnień pola elektromagnetycznego (pozostawienie w sąsiedztwie linii wysokich napięć wolnych przestrzeni)	0	+ P D	+ P D	0	0	0	+ P D	0	0	0	0
Przestrzeganie granic stref ochronnych zgodnie z ocenami oddziaływania na środowisko dla urządzeń nadawczych	0	+ P D	+ P D	0	0	0	+ P D	0	0	0	0
Budowa nowych stacji transformatorowych oraz remonty i modernizacja istniejącej sieci niskiego napięcia	0	+ P D - K C	+ P D - K C	- K C	- K C	- K C	+ P D - K C	+ P D - K C	0	0	0
CEL 5: Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej, racjonalizacja zużycia wody oraz ochrona przed powodzią											
Sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej, zwłaszcza sieci cementowo-azbestowych w m. Nowa Wieś Książęca, Mnichowice	0	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	- K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D	0	0

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Zminimalizowanie strat wody na przesyle wody wodociągowej (przewody magistralne i lokalne)	0	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	0	+ B D	+ B D	+ B D	0	0
Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody	0	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	- K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D	0	0
Wspieranie działań mających na celu zagospodarowanie wód opadowych w gospodarstwach domowych i zakładach przemysłowych	0	0	+ P D	0	+ P D	0	0	0	+ P D	0	0
Sukcesywna budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy, tj.: • budowa kanalizacji sanitarnej w Mnichowicach, • kanalizacja ul. Leśnej w Bralinie, Taboru Małego, Taboru Wielkiego i Goli, • budowa kolektora tłoczego do Kępna w celu odprowadzania ścieków do oczyszczalni, której zarządcą są Wodociągi Kępińskie Sp. z o. o.	0	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	- K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D	0	0
Realizacja Programu przydomowych oczyszczalni ścieków dla pozostałej części gminy nie przewidzianej kanalizowaniem	0	+ P Sk Ś	+ B S	+ P Sk Ś	+ B S	0	+ P Sk Ś	+ P Sk Ś	+ P Sk Ś	0	0

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Prowadzenie stałej ewidencji zbiorników bezodpływowych, intensyfikacja ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania	0	+ P K C	+ P K C	+ P K C	+ P K C	+ P K C	+ P K C	+ P K C	+ P K C	0	0
Budowa kanalizacji deszczowej na terenie gminy wraz z urządzeniami podczyszczającymi	0	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	- K C	- K C	- K C	+ B D	0	0
Realizacja wytycznych powiatowego planu operacyjnego ochrony przed powodzią	0	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	0	+ B D	+ B D	+ B D	0	0
Współpraca gminy z zarządcami urządzeń wodnych w zakresie inwentaryzacji, odbudowy i regulacji oraz prawidłowa eksploatacja systemów melioracji podstawowej	0	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	0	+ P D	+ P D	+ P D	0	0
CEL 6: Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją											
Założenie i prowadzenie rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleb lub ziemi, tj.: ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną	0	+ W S	+ W Ś	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	0	0
Kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb	0	+ P Ś	+ P Ś	+ P Ś	+ P Ś	0	+ P Ś	0	0	0	0

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Podjęcie działań zmniejszających poziom zakwaszenia gleb	0	+ W C	+ W C	+ W C	+ W C	0	+ W C	0	0	0	0
Propagowanie przestrzegania zasad nawożenia gruntów w zgodzie z kodeksem dobrych praktyk rolniczych	0	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	0	+ P K	0	0	0	0
Wspieranie przedsięwzięć mających na celu tworzenie i rozwój gospodarstw ekologicznych oraz wspieranie rolnictwa integrowanego	0	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	0	+ P K	0	0	0	0
Rozwój systemu identyfikacji i monitoringu terenów zdegradowanych na terenie gminy	0	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	0	+ P D	0	0	0	0
CEL 7: Ochrona złóż kopalin											
Uwzględnienie w studium uwarunkowań oraz planie zagospodarowania przestrzennego (jeżeli obecnie nie są uwzględnione) obszarów złóż i objęcie ochroną.	0	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	0	+ P K	0	+ P K	0	0
Wyeliminowanie niekoncesjonowanej eksploatacji surowców naturalnych	0	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	0	0
Bieżąca rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	0	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	0	0
CEL 8: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności w tym wzrost lesistości gminy											
Utrzymanie czystości w miejscach o większym natężeniu ruchu turystycznego	0	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	0	0

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych	0	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	0	0
Utrzymanie czystości w miejscach o większym natężeniu ruchu turystycznego na terenach leśnych	0	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	0	0
Ochrona i rozwój systemów obszarów i obiektów prawnie chronionych poprzez wspieranie gminy w ustanawianiu użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo – krajobrazowych na terenach rolniczych	0	+ P K	+ P K	+ B S	+ P K	+ P K	+ P K	+ B S	+ P K	0	0
Przestrzeganie procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed przeinwestowaniem	0	+ B D	+ B D	+ B D	0	0	+ B D	+ B D	0	0	0
Lokalizacja obiektów rekreacyjnych i turystycznych podporządkowana wymogom ochrony środowiska przyrodniczego	0	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	0	0
Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, celem wskazania cennych przyrodniczo siedlisk, które należy wyłączyć np. z zalesiania	0	+ B D	+ B D	+ B D	0	+ B S	+ B S	+ B S	0	0	0
Przeciwdziałanie wypalaniu traw	0	+ B S	+ B S	+ B S	0	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	0	0
Wdrażanie powiatowego planu zwiększenia lesistości	0	+ B D	+ B D	+ B D	0	+ B D	+ B D	+ B D	0	0	0

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Wymaganie od prywatnych właścicieli lasów przestrzegania prawidłowych zasad gospodarki leśnej.	0	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	0	0
Wykorzystanie elementów przyrodniczych do kreowania wizerunku gminy (np. poprzez ujednolicony wzór wizytówek, papier listowy z herbem gminy, kalendarz oraz inne materiały reklamowe z motywami przyrodniczymi – widokówki	0	0	+ P D	0	0	0	0	0	0	0	0
Regularna aktualizacja gminnej strony www	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promowanie zachowań proekologicznych we wszystkich dziedzinach życia zgodnie z zasadami ochrony przyrody (energia odnawialna, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego, nowoczesnych systemów składowania obornika oraz zbiorników na gnojowicę i gnojówkę):- zebrania wiejskie, - szkolenia, - akcja ulotkowa; - organizacja corocznej akcji sprzątanie świata,	0	0	+ P K	0	0	0	0	0	0	0	0
Tworzenie i rozwój przyrodniczych ścieżek dydaktycznych (Lasy Rychtańskie).	0	+ P S	+ B S	+ P S	0	0	+ P S	0	0	0	0

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

CEL 9: Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie ochrony środowiska											
Wzajemna współpraca podczas opiniowania planów, programów oraz innych przedsięwzięć strategicznych	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
		K	K	K	K	K	K	K	K	K	K
Współpraca ze Strażą Leśną w związku z likwidacją dzikich składowisk odpadów	0	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
		B	B	B	B	B	B	B	B		
		D	D	D	D	D	D	D	D		
Dążenie do osiągnięcia wspólnej polityki środowiskowej z sąsiednimi gminami (Powiat, związek gmin).	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D

B – działanie spowoduje oddziaływanie **bezpośrednie** na dany element środowiska,
P – działanie spowoduje oddziaływanie **pośrednie** na dany element środowiska,
W – działanie spowoduje oddziaływanie **wtórne** na dany element środowiska,
Sk – działanie spowoduje oddziaływanie **skumulowane** na dany element środowiska,
K – działanie spowoduje oddziaływanie **krótkoterminowe** na dany element środowiska,
Ś – działanie spowoduje oddziaływanie **średnioterminowe** na dany element środowiska,
D – działanie spowoduje oddziaływanie **długoterminowe** na dany element środowiska,
S – działanie spowoduje oddziaływanie **stałe** na dany element środowiska,
C – działanie spowoduje oddziaływanie **chwilowe** na dany element środowiska,

+ wpływ pozytywny,
 - wpływ negatywny,
 0 brak wpływu.

5.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Analizując aktualny stan środowiska przyrodniczego na terenie gminy można zdefiniować podstawowe problemy, które mogą wpływać na środowisko przyrodnicze. Niedostatecznie rozbudowana infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowe, zwłaszcza w miejscowościach korzystających z wodociągów oraz na obszarach rekreacji, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej, usytuowanych w sąsiedztwie zbiorników wodnych stanowi potencjalne zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego.

Ponadto niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i naturalnych (np. gnojowica), a także środków ochrony roślin (obecnie w ilościach malejących), niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach może stanowić znaczące zagrożenie dla środowiska glebowego gminy. Na terenie gminy mogą tworzyć się także zanieczyszczenia punktowe w postaci dzikich składowisk odpadów, które powodują zmianę siedlisk a w następstwie przekształcenie roślinności. Ponadto potencjalnym problemem środowiskowym w gminie jest także niszczenie siedlisk przez ich zamianę na tereny zamieszkałe, drogi itp., pożary lasów, wypalanie traw, rozwój przemysłu – powodującego pogorszenie się ogólnego stanu środowiska, rosnąca liczba inwestycji w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo, a także budowa ciągów komunikacyjnych przebiegających przez ekosystemy leśne, które stanowią barierę dla przemieszczania się zwierzyny.

5.3. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opisem metod dokonania oceny prowadzącej do takiego wyboru

Realizacja działań przedstawionych w projekcie w horyzoncie długoterminowym ma doprowadzić do znaczącej poprawy ogólnego stanu komponentów środowiska przyrodniczego gminy. Warunkiem osiągnięcia tej poprawy jest zachowanie określonych terminów realizacji przyjętych zadań, dostępność środków finansowych oraz współdziałanie ze strony mieszkańców i przedsiębiorców. Szczególny nacisk należy położyć na szeroko rozumianą edukację ekologiczną mieszkańców w zakresie zagrożeń środowiskowych. W przypadku pozostałych działań zaproponowanych w projekcie, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

5.4. Metody i działania minimalizujące negatywne skutki realizacji ustaleń w opracowanym dokumencie

Przeprowadzona analiza obecnego stanu środowiska przyrodniczego Gminy Bralin pozwala stwierdzić, iż nie jest on zadowalający. W związku tym w przedmiotowym projekcie zaproponowano szereg działań mających pozytywnie wpłynąć na poprawę środowiska przyrodniczego gminy. Negatywne krótkookresowe oddziaływania mogą być spowodowane realizacją działań związanych z wszystkimi pracami budowlanymi, tj. budowa ciągów komunikacyjnych, budowa nowych odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, działania termomodernizacyjne, rozbudowa sieci gazowej,

Ograniczenie negatywnego oddziaływania planowanych inwestycji na środowisko można ograniczyć do poziomu racjonalnego poprzez prawidłowe prowadzenie prac projektowych, co związane jest głównie z odpowiednim doбором lokalizacji danej inwestycji. Skala wywołanych przekształceń środowiska może w dużym stopniu zależeć od lokalnych uwarunkowań. Prawidłowy projekt winien uwzględniać także potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Dokonując ogólnej charakterystyki działań mogących ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływania założeń dokumentu pn. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin można wyróżnić:

- dostosowanie terminów realizacji inwestycji do terminów rozrodu zwierząt,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów oraz rozwiązań konstrukcyjnych,
- w trakcie realizacji planowanych działań należy w sposób prawidłowy technicznie zabezpieczyć sprzęt oraz plac budowy, w tym zwłaszcza tam gdzie realizowana inwestycja może stykać się ze szczególnie wrażliwymi ekosystemami na zmiany warunków siedliskowych.

Negatywne oddziaływania mogą być spowodowane realizacją działań związanych budową ciągów komunikacyjnych. Przy realizacji infrastruktury transportu drogowego należy uwzględnić ich lokalizację, ponieważ ich eksploatacja nie może stwarzać zagrożenia dla trwałości ekosystemów przyrodniczych oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawiają płynność ruchu (np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, odpowiednia geometria łuków, budowa skrzyżowań wielopoziomowych). Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych.

W niektórych przypadkach należy zmienić lokalizację planowanej inwestycji. Ostateczną metodą minimalizacji negatywnych skutków na środowisko jest zrezygnowanie z realizacji planowanej inwestycji. Rezygnacja z realizacji działań jest równoznaczna z brakiem rozwiązania ważnych problemów mogących także wywierać negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze gminy.

5.5. Analiza skutków realizacji celów i działań zawartych w projekcie aktualizacji oraz częstotliwość przeprowadzania analizy

Realizacja działań przedstawionych w projekcie „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin – Aktualizacja” wymaga monitorowania oraz szybkiej realizacji w przypadku pojawienia się rozbieżności między planowanymi rezultatami a stanem osiągniętym w rzeczywistości. Opracowany projekt Programu charakteryzuje zasady oceny oraz monitorowania realizacji zapisów dokumentu. W ramach zaproponowanych celów przedstawiono określone wskaźniki, które pomogą określić stopień realizacji poszczególnych zadań i działań ekologicznych. Każdemu wskaźnikowi przypisano także źródło otrzymania danych do weryfikacji, co w znaczny sposób ułatwi ich pozyskanie. W ramach prac nad przygotowaniem Prognozy dokonano oceny i weryfikacji wskaźników. Wskaźniki monitorowania realizacji aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin” zostały przedstawione w tabeli 4.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Tabela 4. Wskaźniki monitorowania realizacji programu ochrony środowiska

Wskaźniki	Jednostka miary	Stan na rok 2008	Źródło informacji o wskaźnikach
Cel 1: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych			
Instalacje pozyskujące energię ze źródeł odnawialnych	-	• promieniowanie słoneczne- kolektory słoneczne wykorzystywane w gminie przez osoby prywatne oraz przedszkole „Kwiaty Polskie” w Bralinie do ogrzewania wody. • pompy ciepła do ogrzewania budynków- Szkoła Podstawowa w Bralinie, Gimnazjum w Bralinie. • automatyczny kocioł HDG Compact C50/65, który jest opalany zrębkami i służy do ogrzewania całego terenu budynku Urzędu oraz Biblioteki w Bralinie.	Urząd Gminy, Właściciele instalacji
Cel 2: Zapewnienie wysokiej jakości powietrza (redukcja gazów i pyłów niszczących warstwę ozonową)			
Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza (powiat kępiński)	tys. Mg	42,0	WIOŚ, GUS
Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych SO ₂ , NO ₂ , CO ₂ do powietrza (powiat kępiński)	tys. Mg	19.860	WIOŚ, GUS
SO ₂		94	
CO		98	
CO ₂		19.625	
NO _x		36	
Ocena jakości powietrza – liczba stref wymagających programów naprawczych w zakresie ochrony powietrza	sztuk	1 – strefa wielkopolska (przekroczenie poziomów O ₃)	WIOŚ
Ilość odbiorców gazu podłączonych do sieci	sztuk	0	GUS
Cel 3: Zminimalizowanie możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu			
Budowa zabezpieczeń przed hałasem komunikacyjnym [szt.]	sztuk	0	Zarządcy dróg
Długość wybudowanych obwodnic	km	0	Zarządcy dróg
Opracowane i realizowane programy ochrony przed hałasem	sztuk	0	Zarządcy dróg
Zmniejszenie liczby zakładów emitujących hałas o wielkościach ponadnormatywnych	przypadki przekroczeń norm krajowych stwierdzonych w trakcie kontroli WIOŚ	0	WIOŚ

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Cel 4: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi			
Bazowe stacje telefonii komórkowej	sztuk	12	Urząd Gminy
Cel 5: Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej, racjonalizacja zużycia wody oraz ochrona przed powodzią			
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	dm ³ /rok	195,1	GUS
Liczba eksploatowanych ujęć wody	sztuk	2	Gmina
Długość czynnej sieci wodociągowej	km	78,6	Gmina
Procent mieszkańców objętych siecią wodociagową	% ogółu ludności	96,0	Gmina
Komunalne oczyszczalnie ścieków	sztuk	1 (oczyszczalnia ścieków w Bralinie)	Gmina
Przepustowość komunalnych oczyszczalni ścieków	m ³ /dobę	200	Gmin
Ładunki zanieczyszczeń ściekach komunalnych po oczyszczeniu	kg/rok	-	GUS
BZT ₅		2.242	
ChZT		8.836	
Zawiesina		2.519	
Azot Ogólny		3.322	
Fosfor ogólny		417	
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	15,90	Gmina
Procent mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną	% ogółu ludności	37,0	Gmina
Liczba zbiorników bezodpływowych	sztuk	687	Gmina
Liczba przydomowych oczyszczalni	sztuk	6	Gmina
Cel 6: Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją			
Udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych	%	72,40	Okręgowa Stacja Chemiczna – Rolnicza, WIOŚ
Cel 7: Ochrona złóż kopalin			
Powierzchnia terenów zrehabilitowanych	ha	-	Gmina
Cel 8: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności w tym wzrost lesistości gminy			
% powierzchni gminy objęty prawną ochroną przyrody	%	0	Urząd Wojewódzki
Tereny zielone	ha	9,8	Urząd Gminy
Zieleńce		0,3	
Zieleń uliczna		7,2	
Cmentarze		2,3	
Liczba rezerwatów	sztuk	0	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Liczba obszarów chronionego krajobrazu	sztuk	0	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Liczba zespołów przyrodniczo-krajobrazowych	sztuk	0	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Liczba pomników przyrody	sztuk	7	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Liczba użytków ekologicznych	sztuk	0	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

Liczba Parków Krajobrazowych	sztuk	0	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Użytki leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione	% powierzchni gminy	22,96	RDLP, Urząd Statystyczny
Cel 9: Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie ochrony środowiska			
Centra informacji i edukacji ekologicznej (funkcjonowanie istniejącego)	sztuk	0	Gmina
Liczba projektów zrealizowanych na rzecz ochrony środowiska	sztuk	10	Gmina
Ilość zielonych szkół	sztuk	1	Gmina

Źródło: Opracowanie własne

Przyjęte w aktualizacji POŚ wskaźniki monitorowania są bardzo rozbudowane i nie wymagają uzupełnienia. Pozwoli to na przeprowadzenie bardzo dokładnej oceny efektywności realizacji Programu, będąc jednocześnie dobrym punktem wyjścia do analizy i opracowania sprawozdania z realizacji Programu. W celu ułatwienia zbierania poszczególnych danych i informacji, przy każdym wskaźniku powinno być podane źródło informacji.

Ocena realizacji postanowień Programu na podstawie wyznaczonych wskaźników będzie dokonywana co dwa lata, zgodnie z art. 51 ust. pkt. C ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199 poz.1227 z późn. zm.). Monitorowanie systemu wdrażania Programu ułatwi podejmowanie słusznych decyzji oraz wprowadzanie określonych działań korygujących, które będą ukierunkowane na właściwe zarządzanie i realizację działań mających zapewnić odpowiedni stan środowiska przyrodniczego.

VI. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obowiązek oszacowania transgranicznego oddziaływania POŚ wynika z zapisów Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r., Nr 96, poz. 1110).

Jako oddziaływanie transgraniczne "określa się "jakikolwiek oddziaływanie, nie mające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony; przy czym "oddziaływanie" oznacza jakikolwiek skutek planowanej działalności dla środowiska z uwzględnieniem: zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, flory, fauny, gleby, powietrza, wody, klimatu, krajobrazu i pomników historii lub innych budowli albo wzajemnych oddziaływań między tymi czynnikami; obejmuje ono również skutki dla dziedzictwa kultury lub dla warunków społeczno-gospodarczych spowodowane zmianami tych czynników.

W pierwszej kolejności uwaga powinna być zwrócona na inwestycje i działalność zlokalizowaną blisko granic międzynarodowych, a także bardziej odległe, które mogą powodować powstawanie znaczących oddziaływań transgranicznych daleko od miejsca zlokalizowania inwestycji.

W Konwencji podano katalog rodzajów działalności podlegających ocenie pod kątem transgranicznego oddziaływania. Zaprezentowane działania do realizacji w POŚ mają charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie, które może wystąpić będzie miało charakter lokalny. Na etapie przygotowywania prognozy stwierdzono, iż realizacja przedsięwzięć zapisanych w Projekcie nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, które może objąć terytorium innych Państw.

VII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin została przeprowadzona w celu określenia wpływu na środowisko założonych w nim celów i zadań zarówno krótko i długoterminowych. Podstawę prawną opracowania prognozy stanowi Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz.1227 z późn. zm.).

W Prognozie przeanalizowano zakres, zawartość i cele przedstawione w projekcie i określono, że są one zgodne z wojewódzkimi, krajowymi i międzynarodowymi dokumentami związanymi z ochroną środowiska. Szczegółowo porównano zgodność celów i zadań projektu Programu z Polityką Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego oraz Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Kępińskiego.

Wskazane w opracowaniu działania zmierzają do: racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrona zasobów kopalin), ochrony powietrza, ochrony przed hałasem (zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów i pyłów, zminimalizowanie możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu), ochrony wód (zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, właściwa gospodarka wodno-ściekowa), ochrony gleb, ochrony zasobów przyrodniczych (zachowanie zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwój zasobów leśnych, racjonalna eksploatacja lasów) oraz prowadzenia skutecznej akcji

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**

edukacyjno-informacyjnej gwarantującej powodzenie realizacji wyżej wymienionych działań.

W Prognozie przeprowadzono również analizę istniejącego stanu środowiska przyrodniczego gminy, a w szczególności stanu powierzchni ziemi oraz gleb, wód powierzchniowych oraz podziemnych, powietrza atmosferycznego, przyrody i różnorodności biologicznej, klimatu akustycznego oraz stanu środowiska pod względem poziomów pól elektromagnetycznych.

Realizacja projektu pozwoliła wykazać szczegółowe zadania, które mogą oddziaływać na środowisko przyrodnicze gminy. Do takich oddziaływań można zaliczyć rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej lub modernizację istniejących ciągów komunikacyjnych w gminie. Ponadto w dokumencie przedstawiono wpływ założeń aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bralin na poszczególne komponenty środowiska, tj. różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. W projekcie pokazano także, iż realizacja działań przedstawionych w aktualizacji Programu jest niezbędna do ogólnej poprawy jakości środowiska przyrodniczego w gminie. W celu zrealizowania wytyczonych celów należy podjąć współpracę pomiędzy jednostkami odpowiedzialnymi za poszczególne elementy systemu, zachować terminowość realizacji określonych inwestycji, a także podnieść poziom świadomości ekologicznej mieszkańców, którzy aktywnie będą uczestniczyć podczas realizowania konkretnych założeń projektu.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRALIN**
